

**DOELGERICHT
&
DOELBEWUST**
De campagne
BUURTBAL
van de Koning Boudewijnstichting

Eindrapport van meer dan een decennium
BUURT voet basket volley **BAL**
December 2000

COLOFON

Editor

Guido Knops, directeur bij de Koning Boudewijnstichting

Auteurs en redactie

Hilde Heughebaert, Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en -consulenten vzw
Guy Redig, Koning Boudewijnstichting

Coördinatie

Ann De Mol & Guy Redig, Koning Boudewijnstichting

ISBN:90-5130-342-4
Wettelijk Depot: D/2000/2893/33
Nugi: 468

Een uitgave van de Koning Boudewijnstichting
December 2000

INHOUD

INLEIDING

5

1	DE BASISINGREDIËNTEN VAN DE BUURTBALACTIE	6
1.1	WAAROM DEZE ACTIE?.....	6
1.2	WAT WAREN DE DOELSTELLINGEN VAN DEZE ACTIE?	6
1.3	VOOR WIE WAS DE CAMPAGNE BEDOELD?.....	6
1.3.1	<i>Plaatselijke bondgenoten</i>	6
1.3.2	<i>Welke kinderen en jongeren ?</i>	7
2	DE AANPAK VAN DE VERSCHILLENDE PARTNERS	7
2.1	BOVENLOKALE ONDERSTEUNING	7
2.2	OPDRACHT VAN DE KONING BOUDEWIJNSTICHTING	8
2.3	OPDRACHT VAN DE DRIE FEDERATIES	8
2.4	OPDRACHT VAN ISB EN VVJ	9
2.5	OPDRACHT VAN DE STUURGROEP.....	9
2.6	OPDRACHT VAN HET BUURTBALSECRETARIAAT	9
2.6.1	<i>De nieuwsbrief Terugspeelbal</i>	10
2.6.2	<i>De algemene trefdagen</i>	10
2.6.3	<i>Trainerstrainingen</i>	10
2.6.4	<i>Trefdagen op Wielen</i>	10
2.6.5	<i>Intercommunautaire uitwisselingen</i>	10
2.6.6	<i>Nationale happenings</i>	11
2.6.7	<i>Concrete aanpak in de deelnemende gemeenten</i>	11
3	VERLOOP VAN DE CAMPAGNE.....	13
3.1	1989-1990: HET BEGON MET STRAATVOETBAL.....	13
3.2	1992-1993: DE ACTIE WORDT EEN CAMPAGNE.....	13
3.2.1	<i>Situering</i> 13	
3.2.2	<i>Zijn de doelstellingen bereikt?</i>	14
3.2.2.1	Ontmoeting tussen kinderen en jongeren?.....	14
3.2.2.2	Meer aandacht voor sport- en spelinfrastructuur?.....	14
3.2.2.3	Samenwerking met andere diensten?.....	14
3.2.2.4	Integratie en participatie?	15
3.2.3	<i>Bovenlokale ondersteuning</i>	15
3.2.3.1	Trefdagen 15	
3.2.3.2	Eindhappening	15
3.2.3.3	Terugspeelbal.....	15
3.3	1994-1995: DE CAMPAGNE BREIDDE UIT.....	15
3.3.1	<i>Situering</i> 15	
3.3.2	<i>Zijn de doelstellingen bereikt?</i>	16
3.3.2.1	Ontmoeting tussen kinderen en jongeren?.....	16
3.3.2.2	Meer aandacht voor sport- en spelinfrastructuur?.....	16
3.3.2.3	Samenwerking met andere diensten?.....	16
3.3.2.4	Integratie en participatie?	16
3.3.3	<i>Bovenlokale ondersteuning</i>	17
3.3.3.1	Trefdagen 17	
3.3.3.2	Eindhappening	17
3.3.3.3	Terugspeelbal.....	18
3.4	1996-1997: EEN IMAGOPROBLEEM?.....	18
3.4.1	<i>Situering</i> 18	
3.4.2	<i>Zijn de doelstellingen bereikt?</i>	18
3.4.2.1	Ontmoeting tussen kinderen en jongeren?.....	18
3.4.2.2	Meer aandacht voor sport- en spelinfrastructuur?.....	18
3.4.2.3	Samenwerking met andere diensten?.....	18
3.4.2.4	Integratie en participatie?	19
3.4.2.5	Andere evoluties?	19

3.4.3	<i>Bovenlokale ondersteuning</i>	19
3.4.3.1	Trefdagen	19
3.4.3.2	Happening	20
3.4.3.3	Terugspeelbal.....	21
3.5		21
3.6	1997-1998: VERDER GAAN OP DE INGESLAGEN WEG.....	21
3.6.1	<i>Situering</i>	21
3.6.2	<i>Zijn de doelstellingen bereikt?</i>	21
3.6.2.1	Ontmoeting tussen kinderen en jongeren?.....	21
3.6.2.2	Meer aandacht voor sport- en spelinfrastructuur?.....	21
3.6.2.3	Samenwerking met andere diensten?.....	21
3.6.2.4	Integratie en participatie?	21
3.6.2.5	Andere evoluties?	22
3.6.3	<i>Bovenlokale ondersteuning</i>	22
3.6.3.1	Trefdagen	22
3.6.3.2	Happening	22
3.6.3.3		23
3.6.3.4	Terugspeelbal.....	23
3.7	1999-2000: VAN 49 NAAR 56, MET STIP	24
3.7.1	<i>Situering</i>	24
3.7.2	<i>Zijn de doelstellingen bereikt?</i>	24
3.7.2.1	Ontmoeting tussen kinderen en jongeren?.....	24
3.7.2.2	Meer aandacht voor sport- en spelinfrastructuur?.....	24
3.7.2.3	Samenwerking met andere diensten?.....	24
3.7.2.4	Integratie en participatie?	24
3.7.3	<i>Bovenlokale ondersteuning</i>	24
3.7.3.1	Trefdagen	24
3.7.3.2		25
3.7.3.3	Happening	25
3.7.3.4	Terugspeelbal.....	26
3.8	EEN AANTAL CIJFERS OP EEN RIJ.....	27
4	JE BENT BEVOORRECHT OF JE BENT HET NIET	28
4.1	CONCRETE AANPAK VAN DE ACTIE.....	28
4.2	ALS HET KRIEBELT, MOET JE SPORTEN	29
4.3	RUIMTE OM TE SPELEN, AUB.....	30
4.4	SAMENWERKEN IS EEN SCHONE DEUGD.....	31
4.5	DE DEUR STAAT OPEN.....	32
4.6	KANSEN VOOR IEDEREEN	34
4.7	BOVENLOKALE ONDERSTEUNING	35
4.8	DE BALANS NA TIEN JAAR?.....	37
4.9	TOEKOMSTPLANNEN, VISIOENEN EN WENSEN	38
4.10	TWEE SECRETARISSEN EN ÉÉN SECRETARESSE	40
4.10.1	<i>Takenpakket van de coördinator</i>	40
4.10.2	<i>Het project op zich</i>	41
4.10.3	<i>Evoluties op tien jaar tijd</i>	44
5	CONCLUSIES BIJ HET EINDE VAN DE CAMPAGNE	47
5.1	CONCLUSIES ... WAARVAN	47
5.2	EEN ALGEMENE VOORAF: KAN (KON) BUURTBAL DE WERELD REDDEN?.....	47
5.3	MEER EN BETERE RECREATIERUIMTE IN DE WOON- EN LEEFBUURTEN	48
5.4	HET BEREIKEN VAN KINDEREN EN JONGEREN DIE NIET VANZELFSPREKEND AAN SPORT DOEN	48
5.5	DE ORIËNTATIE VAN KINDEREN EN JONGEREN NAAR HET (SPORT)VERENIGINGSLEVEN.....	48
5.6	INTEGRATIE VAN ACHTERGESTELDE GROEPEN	49
5.7	MEER SAMENWERKING TUSSEN GEMEENTEDIENSTEN	49
5.8	SAMENWERKING TUSSEN VERENIGINGEN EN GEMEENTEBESTUUR.....	50
5.9	HET STIMULEREN VAN HET PLEZIERIGE BUURTLEVEN	50
TENSLLOTTE ...		51

INLEIDING

“Een campagne voor alle kinderen en jongeren in alle buurten”

Een betere samenvatting van de campagne BuurtBal kunnen we niet bedenken, met deze ene zin is de essentie meteen duidelijk. En een project dat 10 jaar bestaat, kan je moeilijk een bevestiging noemen. Het is in vele gemeenten dan ook een vaste waarde en voor vele kinderen en jongeren iets om naar uit te kijken.

Drie klemtonen staan sinds begin jaren '90 centraal: sportieve recreatie, activiteiten voor kinderen en jongeren, in de eigen woonomgeving. In het verlengde van deze hoofdaccenten kan BuurtBal heel wat andere doelstellingen meenemen: aandacht voor meer speel- en sportruimte, oriëntatie naar het verenigingsleven (sport, jeugd, integratie, wijk, ...), samenwerking van diensten en andere actoren en ook het samenspel tussen groepen die elkaar zelden ontmoeten (bv. tussen buurten, maar ook tussen verenigingen of etnische groepen).

In 1999 werd BuurtBal een tiener. Een campagne van meer dan tien jaar mag niet zomaar vergeten worden. Daarom dit rapport, samen met het speciale magazine een afscheidsgeschenk voor alle geïnteresseerden. Naast algemene achtergrondinformatie over de actie, biedt het een verslag van meer dan één decennium BuurtBal. Gedurende deze periode veranderde en groeide de campagne, er werden accenten toegevoegd en geschrapt. Maar de basisgedachte *‘kinderen en jongeren een plezierige tijd geven door sportactiviteiten in hun eigen omgeving te organiseren’* bleef al die tijd overeind. Als afsluiter laten we een aantal mensen aan het woord, die al lange tijd of nog maar net, kennismaakten met de actie. Elk vanuit hun eigen invalshoek geven ze hun verhaal, met positieve en negatieve ervaringen, die boeiend en leerzaam kunnen zijn voor gelijkaardige initiatieven.

Dit eindrapport is gebaseerd op de vijf eindrapporten die gemaakt werden tijdens de periode 1992-2000 en de gesprekken tijdens de stuurgroepvergaderingen, waar de grote lijnen van de actie werden uitgestippeld, bekritiseerd en eventueel bijgestuurd. Ook voerde de BuurtBalcoördinator ‘terugblik’ gesprekken met een aantal bevoorrechte getuigen. Deze mensen waren nauw betrokken bij de actie. Bij hen wilden we meer te weten komen over de concrete aanpak van de campagne en een aantal achterliggende gedachten bij de relatie jeugd – sport – buurt. Natuurlijk vormde de verschillende brochures opgemaakt naar aanleiding van het project alsook een aantal andere documenten uitgegeven door de Koning Boudewijnstichting waarbij de relatie tussen jeugd – sport en/of buurt wordt toegelicht een belangrijke informatiebron.

Samen met dit rapport verschijnt er ook een evaluatie van het BuurtBalseizoen 1999-2000, tevens ook het laatste eindrapport. De Koning Boudewijnstichting besliste in 1998 om in 2000 de actie niet meer te coördineren en op zoek te gaan naar *adoptie-ouders* die liefst met evenveel enthousiasme en overtuiging de campagne willen overnemen. De provinciale sportdiensten van Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant verklaarden zich graag bereid om deze taak op zich te nemen. Elk op hun manier zullen ze de plaatselijke organisatoren verder ondersteunen.

Dit eindrapport werd op voortreffelijke wijze samengesteld door Hilde Heughebaert, BuurtBalcoördinator. De publicatie van dit eindrapport gaat gepaard met de uitgave van een speciaal *BuurtBalMagazine*. In dit magazine wordt op eerder journalistieke en toegankelijke wijze teruggeblikt op meer dan een decennium BuurtBal.

Met wensen voor veel leesgenot,
namens de Koning Boudewijnstichting

Guido Knops
Ann De Mol
Guy Redig

1 DE BASISINGREDIËNTEN VAN DE BUURTBALACTIE

Men neme 100 gram spieren, 200 gram lol (fijn gemalen), een goede scheut belegen wijk, een snuifje improvisatie. Goed aanbakken tot een homogene massa, afwerken met enthousiasme (hoe meer hoe liever). Opdiene op een bedje van gras, zand of een harde ondergrond.

1.1 WAAROM DEZE ACTIE?

In onze steden en verstedelijkte milieus werd het eind jaren '80 steeds moeilijker voor kinderen en jongeren een plek te vinden om te spelen of te sporten in hun onmiddellijke (woon)omgeving. Toch was er in iedere buurt wel een ruimte te vinden om kinderen en jongeren, die heel graag sporten, een wedstrijdje te laten spelen.

Daarnaast moest de jeugd ook worden aangespoord om te sporten. Op die manier konden ze hun fysieke grenzen verkennen, uitbreiden of hun technieken verfijnen. Bovendien kan sport een belangrijke rol spelen bij het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Ook voor de bevordering van de sociale participatie aan de samenleving bood sport efficiënte mogelijkheden voor kinderen en jongeren.

Met al deze elementen in het achterhoofd organiseerde de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB) en de Koning Boudewijnstichting in 1989 een eerste actie 'straatvoetbal'. De campagne was een feit.

In 1994 werd de campagne uitgebreid met twee andere sporten: basketbal en volleybal. Van dat moment was er geen sprake meer van straatvoetbal. Het project werd dan ook omgedoopt tot BuurtBal.

1.2 WAT WAREN DE DOELSTELLINGEN VAN DEZE ACTIE?

De basisdoelstelling van de campagne BuurtBal kan en mag heel eenvoudig gesteld worden:

het stimuleren van sportieve recreatie
van kinderen en jongeren
in hun eigen woon- en leefomgeving.

Binnen deze hoofddoelstelling (de zgn. *themadriehoek*) legde de campagne BuurtBal o.a. de volgende accenten gelegd:

kinderen en jongeren aanzetten tot (meer) actieve sportbeoefening;

sport aanwenden als een efficiënt participatiemiddel voor maatschappelijk achtergestelde jongeren, o.a. door contacten te stimuleren tussen de kinderen en jongeren uit verschillende wijken en gemeenten;

door de drie sportdisciplines aan te bieden worden meer jongeren aangesproken en wordt er tegemoet gekomen aan de wensen van specifieke doelgroepen;

de lokale besturen erkennen de behoefte aan ruimte voor sport en spel. Het inrichten van sport- en spelinfrastructuur in de eigen woonomgeving aanmoedigen en de nood van het permanente karakter hiervan beklemtonen;

het creëren van nieuwe samenwerkingsverbanden ter plaatse: tussen verschillende gemeentediensten, tussen verenigingen en het gemeentebestuur en tussen verenigingen onderling;

de drempel verlagen voor de doelgroep om toegang te vinden tot de bestaande sportinfrastructuur, in eerste instantie los van een club of enig ander georganiseerd verband.

1.3 VOOR WIE WAS DE CAMPAGNE BEDOELD?

1.3.1 PLAATSELIJKE BONDGENOTEN

De campagne richtte zich in de eerste plaats naar gemeentebesturen die kinderen en jongeren op een sportieve manier wilden animeren en zich terugvonden in de bovenvernoemde

doelstellingen. Binnen een gemeente namen diverse diensten het initiatief om de campagne praktisch in goede banen te leiden: de jeugd- of sportdienst, de integratie- of preventiedienst.

Wie de taak op zich nam, was minder belangrijk. Het moest vooral een dienst zijn die duidelijk wist wat de doelstellingen van de actie waren en zich daar dan ook in kon terugvinden. De gemeentelijke dienst moest op dezelfde golflengte zitten wat invalshoek, visie en doelstellingen betrof.

In gemeenten waar verschillende diensten samenwerkten, kreeg het project duidelijk een meerwaarde: een kruisbestuiving van verschillende invalshoeken (een 'jeugdwerk'aanpak waarbij het plezier centraal stond tegenover een sportvisie waarbij het sporten voorop stond).

Maar naast de gemeentelijke diensten zijn er nog andere, misschien minder voor de hand liggende, plaatselijke bondgenoten: jeugdverenigingen, sportclubs, buurtcomités. Ook met hun inbreng kon de campagne enkel maar verbeteren.

1.3.2 WELKE KINDEREN EN JONGEREN ?

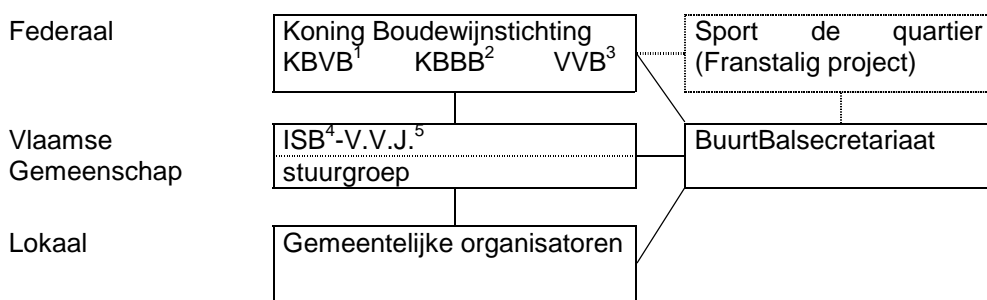
In de campagne stond de leeftijdsgroep 6 tot 16 jaar centraal (de actie stelde de volgende subgroepen voor : 6 - 8 jaar; 9 - 10 jaar; 11 - 12 jaar; 13 – 14 jaar en 15 - 16 jaar), met heel speciale aandacht voor de kinderen en jongeren die de weg naar het verenigingsleven en de bestaande sportinitiatieven moeilijk vonden. Daarnaast diende men ook oog te hebben voor de integratie- en participatiegedachte van maatschappelijk kwetsbare jongeren.

De plaatselijke initiatiefnemers bepaalden echter zelf of al deze categorieën in een gelijke mate in elke sportdiscipline aan bod kwamen. Ook het geslacht kon een eventuele voorkeur bepalen, alhoewel uit de voorgaande campagnes bleek dat ook de meisjes hun mannetje stonden in het voetbalwereld. In principe kon voor elke leeftijd en voor de beide geslachten één of andere spelvorm geschikt zijn.

2 DE AANPAK VAN DE VERSCHILLENDE PARTNERS

2.1 BOVENLOKALE ONDERSTEUNING

In dit onderdeel geeft een beeld van de bovenlokale ondersteuning. Om dit onderstaande schema makkelijker te begrijpen, wordt de opdracht van elke organisatie of groep organisaties kort toegelicht. Er wordt gestart met de Koning Boudewijnstichting en de drie sportfederaties, vervolgens komt de opdracht van ISB en V.V.J. aan bod. In een vierde onderdeel komt de stuurgroep ter sprake. Aansluitend krijg je een beeld van de taken van het BuurtBalsecretariaat en de deelnemende gemeenten.

¹ KBVB staat voor Koninklijke Belgische Voetbalbond

² KBBB is de afkorting voor Koninklijke Belgische Basketbalbond

³ Langs Vlaamse kant was de Vlaamse Volleybalbond verantwoordelijk voor deze sport

⁴ ISB staat voor Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid

⁵ V.V.J. is de afkorting voor Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en –consulenten

2.2 OPDRACHT VAN DE KONING BOUDEWIJNSTICHTING

De Koning Boudewijnstichting stond, samen met de Koninklijke Belgische Voetbalbond, mee aan de wieg van het project. Binnen de Stichting werd BuurtBal tot 1997 opgevolgd door de stuurgroep 'Jeugd en Sport'. De voorzitter was Jan Peeters, oud-jeugdrechtter en actueel secretaris-generaal van de Voetbalbond. Deze stuurgroep ontwikkelde diverse acties en initiatieven om het participatieproces van de (allochtone) jeugd te bevorderen door middel van sport. Sport is immers een belangrijk en efficiënt middel om jongeren te bereiken waardoor sociale aspecten kunnen verbeteren: het geeft de jongeren het gevoel ergens bij te horen, het schept een band, het draagt bij tot de ontwikkeling van sociale vaardigheden (fair play, discipline, respect tonen voor anderen, het naleven van reglementen, ...) en biedt mogelijkheden voor een lichamelijke en geestelijke ontplooiing.

Zowel langs Vlaamse als Waalse kant was er een personeelslid dat, binnen de Stichting, het project opvolgde. Sinds 1994 was Ann De Mol, binnen de Vlaamse staf, de stuwende kracht achter de actie, als verbinding tussen de verschillende niveaus en betrokkenen. De grote lijnen en ook de uitwerking van een aantal ondersteuningsmogelijkheden werden door de Koning Boudewijnstichting uitgewerkt.

De meest concrete ondersteuning die de Stichting op zich nam, was de verspreiding van het promotiemateriaal.

- een **kennismakingsbrochure**: om op een eenvoudige manier de campagne bekend te maken, werd gekozen voor een brochure. Hierin werden de doelstellingen en ondersteuningsmogelijkheden kort toegelicht. De deelnemende gemeenten konden deze brochure gratis aanvragen op de Stichting;
- een **brochure met praktische informatie**. Deze tweede brochure ging dieper in op de praktijk, over de concrete aanpak van de actie. Hoe start je als nieuwe gemeente? Wie je bondgenoten zijn? Hoe pak je het praktisch aan? Een groot stuk van deze brochure was gewijd aan de vereenvoudigde spelregels van voetbal, basketbal en volleybal. Deelnemende gemeenten konden deze brochures gratis aanvragen op de Stichting;
- **affiches** om de campagne bekend te maken. Deze affiches werden voor heel Vlaanderen gemaakt en gratis onder de gemeenten verspreid. Twee soorten waren in omloop: een A2-formaat en een A3-formaat (invulaffiche). Zeker deze laatste had succes omdat elke gemeente op een eenvoudige manier zijn eigen activiteiten op deze affiche kon aanbrengen.
- **T-shirts** met het logo van de campagne. Gedurende de tien jaar dat de actie liep, liet de Koning Boudewijnstichting ook T-shirts drukken. Deze werden een aantal keren aangepast aan de huisstijl van de actie. Tijdens het laatste seizoen kregen ook alle kinderen en jongeren, die deelnamen aan de nationale eindhappening, een T-shirt. De vorige jaren waren deze T-shirts enkel bestemd voor de verantwoordelijken van de gemeenten.

Een positief gevolg van deze ondersteuning was dat heel veel gemeenten maar een beperkt budget voor promotie moesten voorbehouden en hun fondsen voor andere aspecten van de activiteiten konden aanwenden.

2.3 OPDRACHT VAN DE DRIE FEDERATIES

De drie sportfederaties beseften dat zij een belangrijke sociale taak te vervullen hadden. Sport is niet enkel 'de conditie op peil houden' en 'willen winnen'. Het is meer dan dat. "Verschillende argumenten pleiten in het voordeel van de sport als participatiemiddel: het creëert een band tussen kinderen en jongeren, geeft het gevoel erbij te horen, het draagt bij tot de ontwikkeling van sociale vaardigheden (fair play, discipline, respect voor anderen, het naleven van reglementen, ...) en biedt mogelijkheden voor lichamelijke en geestelijke ontplooiing."⁶

Voor de sportfederaties was de deelname aan het project BuurtBal een duidelijk signaal, zowel intern als naar de clubs. Hun engagement was vooral een blijk van groot enthousiasme en heel veel goede wil om aan deze actie blijvend waarde te schenken en zich dan ook meer dan bewust in te zetten voor het initiatief.

⁶ Uit KNOPS, G. (ed.), Sportclubs bekennen kleur, november 1995, 45 p.

De drie bonden engageerden zich al die jaren voor het volgende:

- het sportaanbod: een basispakket met sportmateriaal (een bal, fluitje, ...). Dit basispakket verschilde voor de drie sportdisciplines ;
- gratis tickets: één keer per seizoen kon elke gemeente gratis tickets reserveren voor een sportmatch;
- eindhappening: concrete samenwerking voor de nationale happenings op het einde van elk seizoen. Sportmateriaal, de nodige scheidsrechters, wedstrijdschema's en bekens werden door hen geleverd;
- stuurgroep: mee de grote lijnen van de actie uitstippelen binnen dit overlegorgaan.

2.4 OPDRACHT VAN ISB EN VVJ

Sinds 1992 kreeg het ISB en VVJ de opdracht om de gemeenten, verbonden aan het project, te ondersteunen. Dit ging gepaard met een financiële ondersteuning aan deze beide vzw's. Om de ondersteuning te optimaliseren, koos men voor de aanstelling van een coördinator (zie verder).

De volgende aspecten werden gezamenlijk, door beide organisaties, aangepakt:

- supervisor van de coördinator;
- informatieverstrekking en promotievoering naar de sport- en jeugddiensten;
- voorzitter van de stuurgroep ;
- praktische ondersteuning tijdens eindhappenings en studiedagen.

2.5 OPDRACHT VAN DE STUURGROEP

Om de link met het veld te behouden besliste het ISB en de VVJ om in 1992 een stuurgroep samen te stellen, voornamelijk bestaande uit mensen die de campagne plaatselijk vormgaven. De leden van de stuurgroep werden gekozen op basis van hun taak binnen de gemeente. Zo werd er rekening mee gehouden dat zowel sport-, jeugd- als preventiediensten hun stem kregen. Ook het evenwicht tussen stedelijke en gemeentelijke ambtenaren werd behouden.

De stuurgroep bestond uit vertegenwoordigers van jeugddiensten (Maasmechelen, Lier en Gent), sportdiensten (Sint-Niklaas, Lokeren, Leuven en Willebroek). Op tien jaar tijd veranderde er niet zoveel aan deze samenstelling, enkel een dienst samenlevingsopbouw (Antwerpen) en preventie (Heusden-Zolder) vulden deze stuurgroep aan. Uiteraard kreeg ook het ISB, VVJ, de drie sportfederaties en de Koning Boudewijnstichting telkens een uitnodiging voor deze bijeenkomsten.

De grote lijnen van de campagne werden tijdens deze vergaderingen uitgetekend. Hierdoor kon men sneller inspelen op plaatselijke noden of verwachtingen. Zo bepaalden de stuurgroep de inhoudelijke invulling van studie- of ontmoetingsdagen. De praktische uitwerking was dan weer in handen van het secretariaat. Maar ook de eindhappenings werden steeds met hen voorbereid en geëvalueerd om organisatorische fouten op te sporen en oplossingen voor de toekomst te vinden.

2.6 OPDRACHT VAN HET BUURTBALSECRETARIAAT

Zoals hierboven al even vermeld, besliste ISB/VVJ om een coördinator aan te stellen. Wim Goyvaerts, Steven Jacobs en Hilde Heughebaert volgden mekaar op voor deze taak. In de eerste plaats was deze coördinator de contactpersoon en het aanspreekpunt voor de deelnemende gemeenten. Bij hem/haar konden plaatselijke initiatiefnemers terecht voor meer informatie en verdere ondersteuning. Gemeenten die 'vastzaten', nieuwe verantwoordelijken die een BuurtBalerfenis kregen en niet wisten waar te beginnen, een coördinator die dringend op zoek was naar mobiele baskettorens en liefst nog gratis en geen flauw idee had waar te zoeken, een gemeente die een uitwisseling wilde organiseren en op zoek was naar andere geïnteresseerden, Een zeer diverse lijst van vragen.

Naast dat *luisterend oor, redder in nood of helpende hand* had de coördinator ook een aantal vaste taken:

- de nieuwsbrief Terugspeelbal;

- algemene trefdagen;
- trainerstrainingen;
- trefdagen op wielen;
- intercommunautaire uitwisselingen;
- nationale happenings.

2.6.1 DE NIEUWSBRIEF TERUGSPEELBAL

Deze nieuwsbrief bleek het belangrijkste communicatiemiddel te zijn waarover de initiatiefnemers beschikten. De trefdagen, de nationale happenings, de provinciale happenings en ook de plaatselijke BuurtBalactiviteiten werden er steevast in aangekondigd. Deze nieuwsbrief evolueerde van een communicatiemiddel over het project BuurtBal (praktische informatie over studiedagen, weetjes, ervaringen en berichten) tot leesvoer dat verder ging dan enkel informatie geven over het project zelf. De laatste jaren werd er meer de nadruk gelegd op de themadriehoek jeugd-sport-buurt. De nieuwsbrief werd op 3.000 exemplaren gedrukt en verspreid naar alle jeugd-, sport- preventie-, welzijns- en integratiediensten. Maar ook andere diensten en organisaties (bv. universiteiten, sociale hogescholen, vzw's, ...) stonden op de mailinglist. Op die manier werden ze op de hoogte gehouden van de acties op het werkveld. De coördinator schreef deze nieuwsbrief en zorgde voor de algemene organisatie.

2.6.2 DE ALGEMENE TREFDAGEN

De organisatie van trefdagen had als voornaamste doelstelling de plaatselijke verantwoordelijken samen te brengen en van gedachten te laten wisselen. Vaak stond één bepaald thema centraal en werd erover gedebatteerd.

Het was niet altijd even eenvoudig om een geschikt onderwerp te vinden. De groep geïnteresseerden was heterogeen:

- diversiteit tussen kleine en grote gemeenten;
- verschil in aanpak en accenten per gemeente;
- het vinden van sprekers, die op een gedreven manier hun verhaal konden vertellen en een visie hadden, was niet eenvoudig.

De coördinator zocht naar sprekers, onderwerpen, locaties en verzorgde de mailing en inschrijvingen.

2.6.3 TRAINERSTRAININGEN

Vanuit de BuurtBalgemeenten kwam soms de vraag of er vorming kon gegeven worden aan jeugdwerk(st)ers en/of vrijwilligers, die regelmatig met kinderen en jongeren een 'balleke sjotten'. Zeker wat basket en volley betrof, was het zo dat de veldwerkers die in de gemeenten instonden voor de begeleiding van groepen kinderen en jongeren te weinig vertrouwd waren met de technische aspecten van deze sporten. Het secretariaat ging graag in op deze vraag en in het seizoen 1997-1998 werd hiervoor een eerste aanzet gegeven. Deze vormingsmomenten hadden wel succes, maar hadden vaak te kampen met praktische problemen.

Later werd dit opgevangen door het organiseren van trainerstrainingen: een lessenreeks van 10 dagen waarin de cursisten meer informatie kregen hoe ze kinderen en jongeren konden motiveren om te sporten, hoe ze hen ook trainingen konden geven. Deze reeks was een samenwerking met de Vlaamse Trainersschool en de Koninklijke Belgische Voetbalbond en een stedelijke dienst van de stad (waar de reeks plaatsvond). De coördinator had hier als voornaamste taak het algemeen overleg mogelijk te maken en de verschillende partners met elkaar in contact te brengen. De praktische uitwerking gebeurde door de stedelijke jeugddiensten en de Trainersschool.

2.6.4 TREFDAGEN OP WIELEN

Een derde soort samenkomsten waren een aantal bezoeken bij gemeentelijke sport- of jeugddiensten. De plaatselijke aanpak werd op die manier duidelijker alsook wat het beleid wat sport- en spelinfrastructuur betrof. Net zoals de algemene trefdagen zorgde de coördinator ook hier weer voor de praktische uitwerking van deze dag.

2.6.5 INTERCOMMUNAUTAIRE UITWISSELINGEN

In het seizoen 1997-1998 werd voor de eerste keer deze nieuwe vorm van ondersteuning voorgesteld. BuurtBalgemeenten konden financiële ondersteuning krijgen (15.000,-BF) als ze een sportieve ontmoeting organiseerden met een gemeente uit de Franstalige of Duitstalige

gemeenschap, in het kader van het project BuurtBal/Sport de Quartier⁷. Met deze ondersteuning wilde men de drempel verlagen om kinderen en jongeren de kans te geven om te sporten met kinderen en jongeren uit een ander landsdeel. Dit vaststaand bedrag was bedoeld om de vervoerskosten te vergoeden.

Gemeenten die een aanvraag indienden, moesten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- minstens 16 deelnemers of twee ploegjes ;
- per acht deelnemers was er minstens één begeleider;
- men ging zelf, of samen met het BuurtBalsecretariaat op zoek naar een partnergemeente. De praktische organisatie en afspraken gebeurden door beide gemeenten;
- de gemeente stond zelf in voor het transport en vroeg hiervoor geen bijdrage van de deelnemers;
- een aanvraagformulier diende ingevuld te worden, nadien ook een evaluatieverslag;
- één keer per jaar kon men gebruik maken van deze ondersteuning.

Ondanks deze impuls maakten maar weinig gemeenten gebruik van deze ondersteuning. Het verschil in aanpak bij de plaatselijke verantwoordelijken en ook de taalbarrière lag aan de grondslag hiervan.

2.6.6 NATIONALE HAPPENINGS

Als we de evaluaties van de nationale happenings nalazen, waren de weersomstandigheden altijd een bepalende factor. Ofwel raasde er een windhoos over de terreinen, ofwel regende het pijpenstelen, er was elk jaar wel iets waardoor de actie, letterlijk en vaak ook figuurlijk, in het water viel.

Ondanks dat, werd deze organisatie de voorbij tien jaar altijd positief geëvalueerd. Voor de meeste kinderen en jongeren was het een unieke ervaring om tegen andere, onbekende leeftijdsgenoten te spelen in een vreemde omgeving. Uit alle evaluaties bleek wel dat de begeleiders het jammer vonden dat de kinderen en jongeren zo weinig konden sporten. Dit was een terechte kritiek. Jammer genoeg waren het telkens praktische en organisatorische redenen waardoor er minder werd gesport dan gewenst. Een andere constante was het feit dat het competitie-element steeds bleef meespelen (zowel bij de kinderen en jongeren, maar toch ook bij de begeleiders) ondanks het feit dat we duidelijk vertelden dat er winnaars noch verliezers waren.

De naam 'finale' was misschien minder goed gekozen, omdat er in de actie – in de strikte zin van het woord – geen competitie-element aanwezig was. Het ging wel om een sportgebeuren waar plezier en ontmoeting centraal stond. Er werd dan ook door de tijd heen meer gesproken over een *happening*.

De taak van de coördinator was hier heel divers: communicatie naar de gemeenten en de pers, maar ook het overzicht bewaren bij de volledige organisatie, ... Afhankelijk van de tijdsinvestering die de diverse bonden hierin konden stoppen (en dat varieerde van jaar tot jaar) werd de taak van de coördinator aangepast.

2.6.7 CONCRETE AANPAK IN DE DEELNEMENDE GEMEENTEN

De plaatselijke initiatiefnemers werkten een programma uit en zochten daarvoor partners ter plaatse. Zij stelden een activiteitenkalender op, rekruteerden kinderen en jongeren en zorgden voor locaties en het nodige materiaal. Hiervoor genoten ze een grote vrijheid : ze bepaalden zelf hoe de actie in de gemeente verliep.

De wedstrijden en toernooien werden uiteraard in de onmiddellijke omgeving van de doelgroepen georganiseerd. In elke buurt vond men plaatsen die geschikt waren voor het spelen van voet-, basket- en/of volleybal : twee eenvoudige doelen, basketbalpalen en volleybalnetten volstonden. Richtlijnen en tips voor het inrichten van pleintjes en mogelijke spelcombinaties en spelregels voor de drie sporten waren gebundeld in de "Praktische handleiding voor organisatoren" die de gemeenten gratis konden verkrijgen.

Over een grote vrijheid beschikken was uiteraard plezant en bood plaatselijk heel wat mogelijkheden. Dat maakte ook de kracht uit van het project. Elke gemeente bepaalde zelf, volgens tijd, mogelijkheden, financiële middelen en infrastructuur de activiteitenkalender.

⁷ Sport de Quartier is de Franstalige benaming voor het project BuurtBal.

Sommige gemeenten organiseerden op één dag een groots tornooi, andere gemeenten hielden minstens één keer per week, telkens in een andere wijk, een sportactiviteit. Voor nieuwe verantwoordelijken boezemde die vrijheid ook wel angst in. Zeker in de beginfase was het voor vele nieuwelingen zoeken naar het juiste evenwicht van *wat willen we* en *wat kunnen we* realiseren. Bij vele niet-BuurtBalgemeenten vormde het onbekende een grote drempel om alsnog in de campagne te stappen.

Hoofdstuk 4 illustreert een aantal voorbeelden hoe gemeenten BuurtBal plaatselijk aanpakken. Natuurlijk is dit geen vastomlijnd verhaal dat door elke andere gemeente zomaar kan overgenomen worden. Het geeft wel een beeld van de diverse mogelijkheden.

3 VERLOOP VAN DE CAMPAGNE

In dit hoofdstuk willen we je een stukje historiek meegeven over de voorbije tien jaar. Wat waren de hoogte- en dieptepunten? Welke accentverschuivingen werden er in de loop der jaren doorgevoerd? Welke resultaten boekte de actie?

Je leest ook een verslag van de trefdagen, eindhappenings en thema's die aan bod kwamen in de nieuwsbrief Terugspeelbal.

3.1 1989-1990: HET BEGON MET STRAATVOETBAL

In het werkjaar 1989-1990 zat de Koning Boudewijnstichting en de Koninklijke Belgische Voetbalbond rond de tafel om de campagne Straatvoetbal uit te werken. Bij de KBVB stond het sportieve aspect, de link naar de sportclubs, centraal. Voor de Stichting waren de aspecten zoals samenwerking, integratie en speelruimte belangrijkere accenten.

Volgende doelstellingen werden naar voren geschoven:

- Jongeren toeleiden naar de sport;
- Bevorderen van sociale integratie van kansarme jongeren;
- Sensibiliseren en ondersteunen van lokale besturen in het voorzien van sport- en speelinfrastructuur op wijkniveau;
- Bevorderen van contacten tussen kinderen en jongeren, in eerste instantie uit verschillende wijken, later tussen verschillende gemeenten.

Om de campagne bekend te maken, werden in Antwerpen, Brussel en Luik demonstratiewedstrijden georganiseerd. De noodzaak aan het creëren van speelruimte in verstedelijkte omgevingen werd extra beklemtoond. De grote lijnen bleven, over de jaren heen, behouden. Dat zei uiteraard ook iets over de noodzaak en de sterkte van het project.

Tijdens de eerste straatvoetbalactie (op 21 juni '89) namen in totaal 122 gemeenten deel. Hoewel dit geen slechte start was, werd deze actie toch als onvoldoende geslaagd beschouwd: slecht 19% van de Vlaamse en 15% van de Waalse gemeenten sloten aan bij de actie.

Niet alleen het kwantitatieve aspect werd slecht beoordeeld, ook op kwalitatief gebied was men ontgoocheld:

- de vooropgestelde doelgroep, maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, werd nauwelijks bereikt;
- de straten en pleinen werden na afloop van de campagne in hun oorspronkelijke staat hersteld. Uitbreiding of continuïteit van recreatieve ruimte was er nauwelijks;
- er was ook weerstand tegen het voetballen op straat: een 'slechte gewoonte' zou aangeleerd worden om te sporten op een bij uitstek voor verkeer bestemde locatie. Het speelstraat-idee werd van de tafel geveegd.

Deze actie had meer in zijn mars, het kon niet dat dit zich beperkte tot een eenmalig initiatief. Er was nood aan meer continuïteit en een gestructureerdere aanpak. De optie werd dan ook genomen om de eenmalige actie tot een langdurige campagne om te buigen.

3.2 1992-1993: DE ACTIE WORDT EEN CAMPAGNE

3.2.1 SITUERING

In 1992 werd na een rustpauze van drie jaar, een Brusselse Buurtvoetbalcampagne georganiseerd, ook de strand- en zomervoetbal in de Ardennen. De doelgroep was de grote groep jonge 'vakantiethuisblijvers'. De Brusselse campagne fungeerde als opwarming: in september ging immers de nationale actie van start.

Vanuit de conclusies in 1989 werden twee accenten aan de algemene doelstellingen toegevoegd: zorgen voor een permanent karakter van de sport- en spelinfrastructuur en ook de

samenwerking tussen verschillende (gemeentelijke) diensten en verenigingen werd gestimuleerd. Ook de naam veranderde van 'STRAAT'voetbal naar 'BUURT'voetbal.

Na de Brusselse try-out startte in september 1992 de eerste nationale Buurtvoetbalactie. De volgende gemeenten sprongen op de boot en konden rekenen op de steun van de Koning Boudewijnstichting: Antwerpen, Beringen, Diest, Genk, Gent, Hasselt, Heusden-Zolder, Sint-Niklaas, Leopoldsburg, Leuven, Lier, Lokeren, Maasmechelen, Mechelen en Willebroek. Deze gemeenten waren stuk voor stuk gemeenten die rekenden op steun van het toenmalige VFIK⁸ en het Impulsfonds voor Migrantenbeleid⁹. De nadruk op integratie en participatie was bij deze gemeenten dan ook groot.

Samen met VVJ kreeg het ISB van de Koning Boudewijnstichting opdracht om de gemeenten concreet te ondersteunen. Al snel werd een coördinator aangesteld: het eerste officiële aanspreekpunt en de schakel tussen de gemeenten en de twee bovenlokale organisaties. Samen met de stuurgroep werkte de coördinator een brochure uit met praktische informatie over de campagne en een aantal concrete tips over de mogelijke aanpak. Al deze verschillende elementen maakte dat de actie terug aan het rollen ging.

3.2.2 ZIJN DE DOELSTELLINGEN BEREIKT?

3.2.2.1 ONTMOETING TUSSEN KINDEREN EN JONGEREN?

De campagne kreeg een algemeen preventief karakter toegemeten met een belangrijke socialiserende taak. De kleinschaligheid van het project, het gericht werken in kleine woonentiteiten en de lage drempel van de activiteit gaf enorme mogelijkheden tot ontmoeting. Het belang van waardevolle vrijetijdsactiviteiten werd steeds meer als preventie beschouwd (bevorderen van een algemeen welzijn, ingrijpen in een erg vroeg stadium voordat er sprake is van een probleem).

3.2.2.2 MEER AANDACHT VOOR SPORT- EN SPELINFRAStructuur?

Het sprak voor zich dat gemeenten meer aandacht gaven aan het onderhoud en creëren van nieuwe speelterreinen. Het was immers in de wijken dat de campagne plaatsvond. Een inhaalbeweging werd dan ook gestart en het aspect van spel- en sportinfrastructuur werd een belangrijk aandachtspunt op de (politieke) agenda.

3.2.2.3 SAMENWERKING MET ANDERE DIENSTEN?

Het initiatief kwam in de meeste gevallen van de sport- en/of jeugdfunctionaris. Maar ook de preventie- en integratiediensten werkten plaatselijk mee aan de organisatie van de actie. Naast de gemeentelijke diensten was er ook een belangrijke taak, veel uitgesprokener dan de vorige editie, weggelegd voor de buurtwerkingen. Wijkcomités werden nauw betrokken bij de uitbouw van de actie. Zij zorgden voor de nodige verankering in het buurtleven en stonden garant voor het aanslaan van de actie bij de (jonge) bevolking in de woonentiteiten. Ook de Werkingen Kansarme Jeugd (WKJ) waren bevoorrechte partners: in vele gevallen hadden zij een duidelijke wijkgebonden invulling van hun activiteiten en programma's. Voor heel wat van deze werkingen behoorde het voetbal sowieso tot de standaardactiviteiten.

BuurtBal sprak ook meer de kansarme jeugd en minder het 'algemeen' jeugdwerk aan. "*Een verloren kans om de wederzijdse relevantie en bestaanszin van deze twee werksoorten te expliciteren.*" stond in het verslag te lezen. Algemeen konden we vaststellen dat het Buurtvoetbal leidde tot eerste, intensieve samenwerkingsverbanden tussen verschillende overheidsdiensten onderling, tussen diensten en particulier initiatief, en tussen andersoortige verenigingen. Kortom, de driehoek jeugd, sport en welzijn. De ontmoeting sport met de sociale sector leidde tot het wegnemen van een aantal wederzijdse vooroordelen.

⁸ VFIK stond voor Vlaams Fonds voor Integratie van Kansarmen. Dit fonds subsidieerde zo'n 20 gemeenten die, afgemeten aan een reeks criteria, een relatief hoge concentratie van kansarme burgers telden. Het VFIK werkte sinds 1991 en veranderde in 1996 in het SIF (Sociaal Impulsfonds). Alle gemeentebesturen genieten nu van dit SIF, een beperkt aantal gemeentebesturen zijn verzameld in het SIF+.

⁹ Het Impulsfonds voor Migrantenbeleid ondersteunden voornamelijk projecten gericht op jonge migranten, vaak met sport als invalshoek.

3.2.2.4 INTEGRATIE EN PARTICIPATIE?

Vrijwel alle gemeenten vonden dat ze de beoogde doelgroep (maatschappelijk achtergestelde kinderen en jongeren) op voldoende wijze bereikten. Zeker een positief gegeven omdat het niet zo eenvoudig was deze groep te benaderen en te motiveren.

In het eindrapport lezen we als slotconclusie: *“Heel veel heeft natuurlijk te maken met de manier waarop begrippen als integratie en maatschappelijke achterstelling worden opgevuld. Welke parameters kunnen gehanteerd worden om integratie te meten? Wie bepaalt wat het summum is van integratie, wanneer punt ‘omega’ bereikt is? Bestaat een 10 op 10 voor integratie? De druk van het behalen van resultaten rustte niet op de campagne: er was bij voorbaat niet meteen een erg pretentieuze, ambitieuze objectief gesteld wat betreft het terugdringen van maatschappelijke achterstelling. Wel werd heel duidelijk geopteerd om de doelgroep maatschappelijke kwetsbare kinderen en jongeren te bereiken. Net deze benadering liet de plaatselijke organisatoren toe zich ongedwongen, niet krampachtig te concentreren op het aanbod zelf, met name voetballen in de straat, in de eigen buurt: een kleinschalige, lokale en beheersbare activiteit met een lage instap. Op die manier kon worden gewerkt aan een spontaan aanbod, gericht op de kansarme wijken, maar met een duidelijke en haalbare optie om zeer expliciet te werken aan het vermengen van groepen uit alle maatschappelijke geledingen.”*

3.2.3 BOVENLOKALE ONDERSTEUNING

3.2.3.1 TREFDAGEN

Datum	Plaats	Aantal deelnemers	Thema
19/06/92	Sint-Niklaas	21	Doelstellingen van de actie Ondersteuningsscenario van de actie Voorstelling Gentse voetbalactie
08/06/93	Brussel	40	Evaluatie samenwerkingsverbanden (gemeentediensten, sport- en buurtwerkingen) Groepsgesprek over de doelgroep, de actie, het aspect integratie, de problematiek van de infrastructuur van speelterreinen Evaluatie van de finaledag Samenwerking ISB-VVJ Toekomstplannen

3.2.3.2 EINDHAPPENING

Datum	Plaats
9/9/92	Brussel
22/3/92	Walibi

3.2.3.3 TERUGSPEELBAL

Datum	Inhoud
Maart '93	- Alive and kicking, verslag van de Buurtvoetbalaanpak in Lier - Nieuws uit het veld
Augustus '93	- Evaluatie trefdag 8 juni 1993 - Sport en integratie, verslag van voordracht P. De Knop - Nieuws uit het veld

3.3 1994-1995: DE CAMPAGNE BREIDDE UIT

3.3.1 SITUERING

Als er iets is waar de campagne BuurtBal zich voor behoedde, dan was het wel routine. De uitdaging vergrootte met de beslissing om ALLE BuurtBalgemeenten te ondersteunen, de vorige jaren concentreerde men zich enkel op de gemeenten/steden met een groot aantal migranten (VFIK). Nu werden alle gemeenten aangesproken met de actie, en dus ook alle kinderen en jongeren. Los van huidskleur, woonplaats of sociale thuissituatie.

Dit had tot gevolg dat het accent werd verlegd: van kansarmoede(bestrijding) naar integratie(bevordering), van eerder *defensief* (een probleem oplossen) naar *offensief* (meer kansen bieden).

In het promotiemateriaal werd duidelijk gemaakt dat deze campagne voor alle kinderen en jongeren bedoeld was. Toch werd er ook duidelijk gemaakt dat het nog altijd belangrijk bleef om extra aandacht te geven aan maatschappelijk achtergestelde jongeren, aan de jongeren die, door allerlei redenen, minder kansen en mogelijkheden kregen.

M.b.t. de communicatie was het belangrijk dat de gemeentelijke diensten op de hoogte waren van deze koerswijziging. Het project had immers een stempel van een 'integratiebevorderend migrantenproject' te zijn en die gedachte diende omgebogen te worden.

Daarnaast werd de campagne ook op sportief gebied een stuk rijker. Voortbouwend op de ervaringen van voorgaande campagnes werd beslist Buurtvoetbal uit te breiden met basketbal en volleybal. Net zoals voetbal waren deze twee sporten populair voor kinderen en jongeren en gemakkelijk te beoefenen in de eigen woonomgeving. In de Koninklijke Belgische Basketbalbond en de Vlaamse Volleybalbond vond de Vlaamse campagne twee geëngageerde partners. De naam werd dan ook omgedoopt tot Buurt – voetbal/basket/volley – Bal, kortweg BuurtBal.

Met deze uitbreiding werd een antwoord gegeven op vragen die geregeld door de plaatselijke initiatiefnemers aan de oppervlakte werden gebracht: hoe kunnen we kinderen en jongeren die niet echt voetbalminde waren toch de kans geven op het buurt-sport-gebeuren in te pikken. Onder andere zag men hiermee een ruimere betrokkenheid van meisjes voor ogen.

Door deze beide wijzigingen was er een opmerkelijke stijging van het aantal BuurtBalgemeenten. Daarbij viel ook op dat nogal wat gemeenten zich inschreven voor de drie sporten.

3.3.2 ZIJN DE DOELSTELLINGEN BEREIKT?

3.3.2.1 ONTMOETING TUSSEN KINDEREN EN JONGEREN?

Door het extra aanbod van basket- en volleybal was er de hoop een ander soort publiek aan te spreken, in eerste instantie de meisjes. Toch bleef dit jammer genoeg een probleem. Er werd in het eindrapport dan ook op zoek gegaan naar mogelijke redenen waarom dit niet lukte:

- gebrek aan gepaste communicatiekanalen voor bekendmaking en promotie;
- minder interesse voor de aangeboden sporten;
- geen aanvaarding door andere (mannelijke) deelnemers;
- minder snelle goedkeuring door de ouders.

Hoewel de campagne wel de aandacht vestigde op meisjes en de meeste gemeenten ook wel de noodzaak erkenden om meisjes te betrekken bij dit gebeuren, viel op dat de meeste gemeenten in de enquête ook toegaven dat ze té weinig moeite en tijd investeerden om meisjes aan te moedigen.

3.3.2.2 MEER AANDACHT VOOR SPORT- EN SPELINFRAStructuur?

In meer dan de helft van de gemeenten bleek de campagne een invloed te hebben op het plaatselijk ruimtelijk beleid. Dit resulteerde dat de doelstelling "*het stimuleren van de inrichting van spel- en sportinfrastructuur in de eigen woonomgeving en het beklemtonen van de nood aan het permanente karakter hiervan*" nog steeds relevant was. De doelstelling begon vruchten af te werpen.

3.3.2.3 SAMENWERKING MET ANDERE DIENSTEN?

De samenwerking met andere diensten verliep vrij vlot. De diensten zaten voor andere projecten makkelijker rond de tafel. De meeste gemeenten gaven ook aan dat dit een positieve stimulans was.

De samenwerking met de clubs, zeker voor voetbal, werkte goed. In vrij veel gemeenten vond er wel degelijk een doorstroming plaats van niet-aangesloten BuurtBallers naar de verenigingen.

3.3.2.4 INTEGRATIE EN PARTICIPATIE?

Zelfs met de uitbreiding van de doelgroep, bleef het aspect integratie toch heel relevant en belangrijk. Het had niet iets ongrijpbaars, dwangmatigs of wereldvreemds, maar was bijna als

vanzelfsprekend gekoppeld aan het 'voetbal spelen', zowel voor spelers, als voor organisatoren: lekker voetballen, zonder al te veel poeha en grote principes:

- voetballers onder elkaar: zonder een doorgedreven competitiegedachte, vlot, open en vooral op plezier en sport gericht;
- de organisatoren en hun doelgroep: voor vele ambtenaren en verenigingsmensen was BuurtBal een nieuwe ervaring: even wennen aan de wat aparte straattaal en gewoonten, maar het ijs was snel gebroken;
- de organisatoren onderling: allerlei ambtenaren ontmoetten elkaar en moesten samen de klus klaren, soms een eerste (h)echte samenwerking. Maar ook de verenigingen, clubs en buurtorganisaties verwierven hun plaats in het organisatieschema.

BOVENLOKALE ONDERSTEUNING

3.3.2.5 TREFDAGEN

Datum	Plaats	Aantal	Thema
7-8/6/95	Nijmegen en Eindhoven	20	Een tweedaagse richting Nederland waarbij men kennis kon maken met de aanpak van de Nederlandse buurtsportwerking. Naast een aantal theoretische uiteenzettingen was er ook ruim de tijd voor bezoeken aan een aantal wijken.
20/06/95	Brussel	41	<ul style="list-style-type: none"> • Voorstelling van de stuurgroep Jeugd en sport binnen de Koning Boudewijnstichting • Kinderen en jongeren op straat, door F. Hawer (Bijzondere Jeugdbijstand) • Evaluatie van het afgelopen seizoen Toekomstplannen

3.3.2.6 EINDHAPPENING

Datum	Plaats	Aantal deeln.	Thema
20/05/95	Brussel	584	Voor het grootste gedeelte van de dag, toonden de weergoden zich enthousiaste supporters van de actie. Tussen een stralend blauwe hemel en het groen kunstgras speelden ploegjes uit 36 Belgische buurtvoetballende gemeenten (de delegatie uit Vlaanderen was beduidend groter met 24 vertegenwoordigers, bij vorige happening was het 50/50). Het zal je maar overkomen: met de late afzegging van enkele (ook Vlaamse) gemeenten, werd de oorspronkelijke speelkalender overhoop gehaald. Uiteindelijk maakten 88 ploegjes (i.p.v. bijna 100) hun opwachting, een huzarenstukje van het secretariaat ad hoc om het tornooi alsnog gesmeerd te laten verlopen. Verderop op het Heizelplatform had de organisatie Windbag een kinder-animatie-dorp opgebouwd, een kleurige verzameling van (begeleide) behendigheids-, groeps- en sportspelen. (en ook hier scoorden de varianten op het voetbal erg hoog).

3.3.2.7

3.3.2.8 TERUGSPEELBAL

Datum	Inhoud
April '94	<ul style="list-style-type: none">- Een terugblik op de actie- Buurtvoetbal: een verhaal uit de praktijk, door Stef Bossuyt (Gent)- Nieuws uit het veld
Juni '94	<ul style="list-style-type: none">- Doelstellingen van de actie- Planning van seizoen 1994-1995- Voorstelling van de stuurgroep- Publicaties
November '94	<ul style="list-style-type: none">- Evaluatie trefdag 27 oktober- Tips om meer ruimte te verwerven- Spelen en politiereglementen- Planning 1995- Nieuws uit het veld
Juni '95	<ul style="list-style-type: none">- Eindrapport 1994-1995- Evaluatie trefdag 20 juni '95- 100 jaar KBVB 'Sport en integratie'- Grootstad-problematiek- Toekomstplannen campagne 1996-1997- Nieuws van het veld

3.4 1996-1997: EEN IMAGOPROBLEEM?

3.4.1 SITUERING

Doordat in het vorige seizoen heel wat veranderingen werden doorgevoerd, was dit een seizoen om te kijken naar de gevolgen van die veranderingen. Werden er meer meisjes bereikt door de twee andere balsporten aan te trekken? Was er meer sprake van integratie doordat de actie zich openstelde voor alle kinderen en jongeren? Antwoorden op deze vragen kregen we dankzij de resultaten van de enquête(s) die naar alle gemeenten werden verstuurd.

3.4.2 ZIJN DE DOELSTELLINGEN BEREIKT?

3.4.2.1 ONTMOETING TUSSEN KINDEREN EN JONGEREN?

Tot en met vorig jaar kende de campagne een voortdurend – zij het niet altijd spectaculair-stijgend deelnemersaantal. Voor het eerst sinds het begin van de actie waren er dit seizoen iets minder BuurtBalgemeenten dan het vorige seizoen. Een daling van 40 naar 44 gemeenten. Blijkbaar hadden nogal wat gemeenten te kampen met plaatselijke, vaak organisatorische problemen: samenwerkingsverbanden die wegvielen, plaatselijke coördinatoren die van job veranderden waardoor de hele organisatie in het water viel, vrijwilligers die steeds moeilijker te motiveren waren, ...

In het algemeen besluit van 1996-1997 konden we het volgende lezen: "Het is immers vreemd dat een campagne die sterk genoeg is om vijf jaar te blijven bestaan; gemakkelijk en (goedkoop) te organiseren is; zo veel mogelijkheden biedt en toch flexibel genoeg is om perfect in de plaatselijke realiteit te kunnen worden ingepast, in niet meer dan 40 gemeenten aanslaat."

3.4.2.2 MEER AANDACHT VOOR SPORT- EN SPEELINFRASTRUCTUUR?

Uit heel wat antwoorden bleek dat BuurtBal er toe bijdroeg dat er meer aandacht was voor de aanleg en onderhoud van sport- en speelterreintjes. Meer en meer hielden gemeenten zich ook expliciet bezig met een eigen speelruimtebeleid. Maar men kon niet zeggen dat dit louter en alleen te wijten was aan de actie BuurtBal.

3.4.2.3 SAMENWERKING MET ANDERE DIENSTEN?

Steeds meer werd er binnen de gemeenten actief samengewerkt. Naast de jeugd- en sportdiensten werden ook steeds meer de preventie-, integratie- en technische diensten bij de campagne betrokken. Enkel de relatie met de sportverenigingen scoorden in dit seizoen ondermaats. Op een aantal zeer zeldzame uitzonderingen na was er in nagenoeg geen enkele BuurtBalgemeente een echte samenwerking met de clubs. Wetende dat de meeste van die gemeenten nochtans de aansluiting van buurtballers bij diezelfde club beoogden, was dat op zijn minst een vreemde situatie. "Of het moest inderdaad zo zijn dat clubs 'discrimineren' en

enkel grote (en gemakkelijke) talenten in hun rangen willen opnemen?!" kon men in het verslag lezen.

3.4.2.4 INTEGRATIE EN PARTICIPATIE?

Ondanks het feit dat de actie openstond voor iedereen en men er op drukte uitsluitend recreatief te sporten, leken meisjes, op enkele uitzonderingen na, maar niet de weg te vinden naar de actie.

3.4.2.5 ANDERE EVOLUTIES?

We vroegen in onze enquête ook naar het beschikbare budget. Opvallend was dat BuurtBal geen grote uitgave voor de gemeenten met zich meebracht. In een aantal gemeenten voorzagen men zelfs geen apart budget in de begroting. Ook voor de kinderen en jongeren zelf was het een goedkope activiteit: bijna 90% van de gemeenten boden alles gratis aan om zo de laagdrempeligheid van het project te behouden. De gemeenten die wel inschrijvingsgeld vroegen, deden dit om een aantal praktische problemen op te vangen (doordat de kinderen zich moesten inschrijven, had men een beeld van het te verwachten aantal kinderen en jongeren). Voor beide standpunten kon men begrip opbrengen.

Voor de eerste keer werden ook niet-deelnemende gemeenten bevraagd via een enquête. We kregen reacties van zowel sport-, jeugd-, preventie- en integratiediensten. Op de vraag waarom ze niet aan de campagne deelnamen, was dit de top 3 van de meest voorkomende redenen:

- er zijn weinig/geen migranten en kansarme kinderen en jongeren in de gemeente, dus heeft de actie ook weinig zin (59 van de 95 responderende gemeenten);
- we hebben op onze dienst té weinig tijd, mankracht (55 van de 95 responderende gemeenten);
- kinderen en jongeren uit onze gemeente zijn in voldoende mate aangesloten bij het bestaande (sport)verenigingsleven (47 van de 95 responderende gemeenten).

Het eerste argument had veel te maken met de ontstaansgeschiedenis van BuurtBal. In het verleden werd het accent immers meer gelegd op kansarmoede en allochtonen. Hoewel, door de uitbreiding, het accent verschoof, bleven de meesten toch nog denken dat het enkel een project was voor kansarme jongeren.

Voor de tweede reden konden de initiatiefnemers eveneens begrip opbrengen. De diensten werden overspoeld door tientalle projecten en men kon niet overal op de kar springen. Een keuze moet men dan ook maken. En voor sommige gemeentelijke diensten waren de doelstellingen, die voorop werden gesteld, geen prioriteit.

Wat het laatste betrof, kon men zich afvragen: Was dit wel waar? Zijn alle geïnteresseerde kinderen en jongeren wel aangesloten bij een club? Er zijn toch heel wat kinderen en jongeren die wel wilden sporten en er ook heel veel plezier aan beleefden, maar jammer genoeg niet over voldoende talent beschikten en dus ook niet aanvaard werden bij de plaatselijke club.

3.4.3 BOVENLOKALE ONDERSTEUNING

3.4.3.1 TREFDAGEN

Datum	Plaats	Aantal deeln.	Thema
18/01/96	Vilvoorde	30	Inleiding tot het project Ervaringsuitwisseling (beginners en gevorderden) Begeleide instructie over de sportieve organisatie van voetbal en basketbal.
18/04/96	Brussel	41	Ervaringsuitwisseling (beginners en gevorderden) BuurtBal en Preventie, door Ann Michiels (VSPP) BuurtBal en het Sociaal Impulsfonds, door Pierre-Martin Neirinckx (KBS) Demonstratievideo van basket en voetbal, door Benny Mertens

13/09/96	Gent	49	Sint-Niklaas aan de bal, door Johan Heirbaut Gentse Goalgetters, door Serge Labeeuw Ervaringsuitwisseling Start van een nieuw seizoen, door Piet Huys (KBVB) en Ann de Mol (KBS)
13/12/96	Lokeren	50	Tiense Triples, door Johan Froment Aalsters BuurtBaltalent, door Katrien Van Goethem Ervaringsuitwisseling voor beginners en gevorderden
21/01/97	Vilvoorde	30	Doetrefdag voor begeleiders
14/03/97	Leuven	27	Leuven, BuurtBal als baanbreker, door Willy Verlinden De School open voor de sport, door Guy Redig Ervaringsuitwisseling voor beginners en gevorderden
15/05/97	Brussel	57	Buurtspelruimte als pijnpunt, door Guy Redig Kortrijk, een integrale aanpak op verschillende niveaus, door Ronny Declercq Turnhout, speelruimteplan in actie, door Stan Van Hees Buitengewone Buurt, door Ann De Mol Ervaringsuitwisseling Toelichting over de nationale happening, door Piet Huys (KBVB) en Ann De Mol (KBS)
2-3/10/97	Deventer en Enschede	21	Het project buurtsportwerk van Deventer werd toegelicht Bezoek aan een aantal sportlocaties in Deventer Voorstelling van de welzijnsdienst, jeugdbeleid, sportactiviteitenbeleid van Enschede Bezoek aan sportschool Balans Bezoek aan spel- en sportpark Boswinkel Bezoek aan wijk sportaccommodatie Haneberglanden
10/10/97	Antwerpen	25	Trefdag op Wielen, speelterreintjes in de stad Antwerpen
27/11/97	Willebroek	17	Doetrefdag voor volleybal en basketbal

3.4.3.2 HAPPENING

Datum	Plaats	Aantal deeln.	
21/9/96	Brussel	1330	32 gemeenten werden opgewacht in het nieuwe Koning Boudewijnstadion te Brussel. Voor het eerst was de finaledag niet alleen een voetbaldag maar werden er ook de hele dag basket- en volleybalwedstrijden gespeeld. Ondanks het succes van het volley- en basketbal op deze finaledag, bleef de absolute topper toch wel het voetbal. Niet minder dan 66 ploegjes, waaronder ook heel wat meisjes schreven zich in voor de finaledag. Aansluitend op de uitreiking van de fairplay-bekers kregen we een demonstratie te zien van wat men in een moeilijk woord aeromodelisme noemt. Of zoals de gewone ment het meestal zegt: vliegtuigjes op afstandsbediening.

3.4.3.3 TERUGSPEELBAL

Datum	Inhoud
Maart '96	<ul style="list-style-type: none">- Sociaal Impulsfonds, ver van of in ons bed?- Alleen op de wereld, BuurtBal binnen Grabbelpas, BuurtBal à la carte- Streetsoccer, concurrent of compagnon- Publicaties- Als de nood het hoogst is, ondersteuning van KBBB en VVB- Nieuws van het veld
Mei '96	<ul style="list-style-type: none">- Evaluatie trefdag 18 april- Zoekertjes en vindertjes- Sport+ verzekering van Bloso- Geknipte en gepikte tips: migranten als doelgroep, collega's en vrienden
Oktober '96	<ul style="list-style-type: none">- Evaluatie eindhappening- Evaluatie trefdag 13 september '96- Verhaal uit Aalst- Toekomstplannen: eindrapport 1995-1996- Nieuws van het veld

3.5 1997-1998: VERDER GAAN OP DE INGESLAGEN WEG

3.5.1 SITUERING

Hoewel BuurtBal een 'eenzame ridder' was wat doelstellingen en methode betrof, doken er links en rechts steeds meer acties, initiatieven en projecten op die raakvlakken vertoonden met de filosofie van de actie. Er was blijkbaar steeds meer oor naar het BuurtBal'idee'. Steeds meer instanties, groepen van mensen en individuen werden zich bewust van het belang van sport- en speelruimte in de woonomgeving, van de kracht van sportbeoefening als bind- en integratiemiddel.

3.5.2 ZIJN DE DOELSTELLINGEN BEREIKT?

3.5.2.1 ONTMOETING TUSSEN KINDEREN EN JONGEREN?

Ook tijdens dit seizoen werden de contacten tussen jongeren uit verschillende buurten als zeer positief ervaren. Voor de meeste gemeente was dit dan ook de belangrijkste doelstelling die tevens het makkelijkst te realiseren was.

3.5.2.2 MEER AANDACHT VOOR SPORT- EN SPELINFRASPECTRUCTUUR?

Sport en speelruimte bleven nog altijd een belangrijke reden om aan de actie deel te nemen. Het viel ook op dat veel gemeenten de weg naar de buurtpleintjes terugvonden. Voor voetbal, basket en volley maakten immers respectievelijk 87%, 81% en 50% van de organisatoren gebruik van deze buurtpleintjes. Een positieve wending. Kon men daaruit afleiden dat buurterreinen wel meer beschikbaar en bespeelbaar waren dan de vorige jaren? Misschien wel, want in bijna 50% van de gemeenten had de campagne ook één of andere verbetering van sport- en spelinfrastructuur tot gevolg.

3.5.2.3 SAMENWERKING MET ANDERE DIENSTEN?

Nog meer dan de vorige seizoenen nam de sportdienst het voortouw in de plaatselijke actie. De jeugddiensten waren ook vaak coördinator, maar hun aandeel als initiatiefnemer – niet als medewerker – in de actie evolueerde in dalende lijn. Opvallend was ook dat de preventiediensten vaker de campagne coördineerden. Vorig seizoen waren ze slechts in één gemeente de initiatiefnemer, dit seizoen was dat al in acht gemeenten zo.

Men was heel positief over de samenwerking met andere gemeentelijke diensten. Langs de andere kant was de samenwerking met plaatselijke clubs en verenigingen dan weer minder hoopgevend: voor het begeleiden van activiteiten was het vaak moeilijk om geschikte hulp te vinden. In vele gevallen verdwenen volley en basket van het programma omdat de organisator niemand vond om deze sporten te begeleiden.

3.5.2.4 INTEGRATIE EN PARTICIPATIE?

In heel wat gemeenten verliep de actie in verschillende stadia: eerst wijkgebonden en dan een plaatselijke finale. Op deze manier kwamen de deelnemers in contact met kinderen en jongeren uit buurten en wijken die ze bijna of helemaal niet kenden. Voor vele gemeenten had BuurtBal

daar dan ook een positieve invloed op. De meeste gemeenten merkten op dat de wijken eveneens tevreden waren met deze vrolijke drukte.

3.5.2.5 ANDERE EVOLUTIES?

Op de vraag 'Is BuurtBal vermoeiend?' waren de meningen verdeeld. De helft van de antwoorden vertelden ons dat de actie inderdaad veel tijd en moeite vergde, terwijl de andere helft dit niet beaamden. Veel hing wellicht af van de plaatselijke aanpak. Organiseerde men één toernooi of een competitie verspreid over een aantal dagen, was er een plaatselijke finale? Hoeveel wijken werden bereikt, hoeveel sporten bood men aan?

De steun van het College van Burgemeester en Schepenen was niet alleen noodzakelijk, maar ook aanwezig. Dat bleek uit de antwoorden die we ontvingen op de vraag of het schepencollege achter het project stond. Er volgde geen enkel negatief antwoord.

3.5.3 BOVENLOKALE ONDERSTEUNING

3.5.3.1 TREFDAGEN

Datum	Plaats	Aantal deeln.	Thema
23/01/98	Brussel	70	Voorstelling BuurtBal, seizoen 1998 geopend Evaluatie BuurtBal 96-97 Voorstelling van de partners en de materiële ondersteuning Voorstelling van de provinciale happenings Ervaringsuitwisseling rond de intercommunautaire uitwisseling Nieuws over de eindhappening
voorjaar	Genk	14	Trainerstraining in samenwerking met CMGJ en de Vlaamse Trainersschool
15/05/98	Brussel	46	Voorstelling project Buitengewone Buurt Uiteenzetting over multidisciplinair ambtenarenoverleg Nieuws over de nationale happening
15/05/98	Brussel	30	Doetrefdag voor veldwerkers en organisatoren (een voetbal- en een basketbalsessie)
19/06/98	Gent	24	Uiteenzetting over de Blaarmeersen De rol van de dienst Sport en Recreatie en de samenwerking met de jeugd- en migrantendienst Het Gentse speelruimtebeleid

3.5.3.2 HAPPENING

Datum	Plaats	Aantal Deeln	
7/6/97	Brussel	1815	Uit de fouten van de vorige editie(s) leerden we bij. De voorbereidingen voor deze dag verliepen perfect en aan alles werd gedacht. Zowel het sportgedeelte als het animatiedorp rond het stadion waren picobello georganiseerd. Het enige waar we op voorhand niets aan konden doen, was het weer. En juist dat liep er die dag mis: een grote windhoos zette alles letterlijk op zijn kop, zelfs een aantal gewonde kinderen moesten met een ambulance weggebracht worden. Gelukkig ging een tijdje later de wind liggen en konden we de wedstrijden terug aanvatten. Als afsluiter van deze dag stond er een match van onze nationale ploeg op het programma: België-San Marino (6-0)

6/6/98	Brussel	1460	Zo'n 120 voetbalploegen, 65 basketteams en 19 volleybalequipes waren aanwezig. Dit enorme aantal deelnemers zorgde jammer genoeg voor heel wat organisatorische problemen. Zeker bij het voetbalgedeelte liep er een heleboel mis. Hoewel deze sport inderdaad grotendeels de mate van succes van zo'n nationale happening bepaalde, mochten we toch de andere aspecten ervan niet uit het oog verliezen. Het bleef in de eerste plaats een ontmoetingsmoment voor BuurtBallers uit Vlaanderen en Wallonië die in een indrukwekkende omgeving en in kleurrijk en afwisselend gezelschap een dag doormaakten die er één uit de duizend was.
--------	---------	------	--

3.5.3.3 TERUGSPEELBAL

Datum	Inhoud
Maart '97	<ul style="list-style-type: none"> - Evaluatie trefdag in Lokeren (13/12/96) - Evaluatie doertrefdag voor veldwerkers (21/1/97) - Ervaring met buurtvoetbal in Sint-Niklaas - Toekomstplannen van de actie - Nieuws uit het veld
Mei '97	<ul style="list-style-type: none"> - Evaluatierapport 1995-1996 - Evaluatie trefdag Leuven (14/3/97) - Sport- en spelinfrastructuur - Toekomstplannen - Nieuws uit het veld
September '97	<ul style="list-style-type: none"> - Evaluatie eindhappening 6 juni 1997 - Evaluatie trefdag 15 mei 1997 - Van niet kunnen spelen, komt kwelen - Oproep: Buitengewone buurt - Toekomstplannen - Nieuws uit het veld
November '97	<ul style="list-style-type: none"> - Evaluatie studiereis Deventer en Enschede - Evaluatie trefdag op wielen in Antwerpen (10 oktober 1997) - Oproep Sportclubs bekennen kleur - Toekomstplannen
Februari '98	<ul style="list-style-type: none"> - Evaluatie trefdag in Willebroek (27 november 1997) - Evaluatie openingstrefdag in Brussel (23 januari 1998) - Eindrapport 1996-1997 - Ondersteuning vanwege de drie sportfederaties - Toekomstplannen - Intercommunautaire uitwissling - Nieuws uit het veld
Mei '98	<ul style="list-style-type: none"> - Toekomstplannen - Intercommunautaire uitwisseling - Oproep: School open voor de sport - Oproep: Buitengewone buurt - Evaluatie Limburgse provinciale buurtvoetbalhappening op 17 april - Nieuws uit het veld
September '98	<ul style="list-style-type: none"> - Evaluatie trefdag Brussel (15 mei '98) - Evaluatie trefdag in Gent (19 juni '98) - Trainerstraining voor veldwerkers - Evaluatie eindhappening - Evaluatie intercommunautaire uitwisseling - Eindrapport 1997-1998 - Geen ontwerpdecreten meer zonder kindereffectenrapport - Fête le mur, een Buurtbalverwant overgewaaid uit Frankrijk
December '98	<ul style="list-style-type: none"> - Eurathlon, Europese middelen voor uw Buurtbalgemeente - Toekomstplannen - Nieuws uit het veld

3.6 1999-2000: VAN 49 NAAR 56, MET STIP ...

3.6.1 SITUERING

Uit de vorige twee eindrapporten kwam duidelijk naar voor dat het project veel mogelijkheden had, maar met een groot imagoprobleem te kampen had. BuurtBal was in vele ogen een 'Sif-project', een project exclusief voor migranten en kansarmen. BuurtBal had een stempel, niet zozeer verkeerd maar het was er toch maar een. Om het imago te doorbreken, werden nieuwe voorstellingsfolders en affiches gedrukt. Een vernieuwende, frisse lay-out zorgde voor heel wat leuke reacties.

Maar ook inhoudelijk werd er gesleuteld aan de folder. Zo werd de doelstelling '*sport aanwenden als een efficiënt participatiemiddel voor maatschappelijk achtergestelde jongeren*' geen hoofddoelstelling meer. Niet dat het niet meer mocht of verkeerd zou zijn, wel om ook gemeenten, die beweerden geen maatschappelijk achtergestelde jongeren op hun grondgebied hebben wonen, te overtuigen dat dit project ook voor hen relevant en interessant kon zijn.

3.6.2 ZIJN DE DOELSTELLINGEN BEREIKT?

3.6.2.1 ONTMOETING TUSSEN KINDEREN EN JONGEREN?

Meer dan 10.000 kinderen en jongeren vonden dit seizoen de weg naar de gemeentelijke initiatieven. Ook nu weer een record. En ondanks het feit dat cijfers niet zaligmakend zijn, kon men toch best tevreden zijn. Uit de enquêtes van de deelnemende gemeenten kon men opmaken dat de actie de ontmoeting tussen de jeugd uit verschillende wijken zeker bevorderde.

3.6.2.2 MEER AANDACHT VOOR SPORT- EN SPELINFRASPECTRUCTUUR?

Echt grote veranderingswerken of nieuwe initiatieven werden dit seizoen niet bereikt wat sport- en spelinfrastuctuur betreft. Wil dat zeggen dat er geen nieuwe voorstellen werden uitgewerkt wat infrastructuur betreft? Natuurlijk niet, de gemeenten gaven enkel te kennen dat dit niet zozeer de verdienste van BuurtBal was, maar eerder een samenloop van omstandigheden.

3.6.2.3 SAMENWERKING MET ANDERE DIENSTEN?

Ook nu weer gingen veel verschillende diensten samen rond de tafel zitten. De meeste gemeenten gaven ook aan dat dit ook voor andere projecten een positieve invloed kende.

3.6.2.4 INTEGRATIE EN PARTICIPATIE?

De meisjes bleven een probleem: ze vonden niet de weg naar de BuurtBalactiviteiten. Sommige gemeenten vingen dit op door andere activiteiten aan te bieden.

3.6.3 BOVENLOKALE ONDERSTEUNING

3.6.3.1 TREFDAGEN

Datum	Plaats	Aantal deeln.	Thema
30/3/99	Brussel	44	Start van het nieuwe seizoen (zowel voor Vlaamse als Franstalige gemeenten). Mogelijkheid tot kennismaking met Franstalige gemeenten voor intercommunautaire uitwisseling. Ervaringsuitwisseling.
17/05/99	Willebroek	14	Voorstelling van werking in Willebroek, door Dirk Verbeeck. Voorstelling van werking in Leuven, door Danny Bracke en Benny Lallemand. Ervaringsuitwisseling voor nieuwe gemeenten
	Antwerpen	13	Trainerstraining in samenwerking met de dienst samenlevingsopbouw van de stad Antwerpen en de Vlaamse Trainersschool.
25/10/99	Leuven	89	BuurtBal in een breder perspectief, door Bart Vanreusel. Migrantjongeren in een club, door Kris Peeters. Omgaan met moeilijke jongeren, door

			Habbekrats. Kennismaking met twee speelterreinen in Leuven, door Benny Lallemand.
najaar 99	Gent	7	Trainerstraining in samenwerking met de stedelijke jeugddienst van Gent en de Trainersschool van de KBVB.
12/10/00	Wallonië	19	Bezoek aan twee Waalse gemeenten, Charleroi en Châtelet, waar de aanwezigen meer te weten kwamen over de aanpak van de Waalse gemeenten wat betreft een jeugd-, sport- en speelruimtebeleid.

3.6.3.2 HAPPENING

Datum	Plaats	Aantal deeln.	
5/6/99	Oostende	710	Uitzonderlijk werd er een Vlaamse happening georganiseerd, een extraatje voor de Vlaamse gemeenten. De locatie in Oostende was schitterend: meer dan 100 meter strand was gereserveerd voor voetbal- en volleybalterreinen en op de dijk werd er hevig gebasket. Maar ook nu weer speelde de weersomstandigheden ons parten. Na anderhalf uur spelen, brak een flinke regenbui los. Er kon op de gladde dijk en het natte zand niet meer gespeeld worden. Gelukkig was er een noodscenario: de kinderen zwommen gratis in het stedelijk zwembad.
29/4/00	Kessel-Lo	1040	De traditie zei dat de eindhappening georganiseerd wordt tijdens de eerste zaterdag van juni. In 2000 konden we jammer genoeg deze traditie niet verder zetten. Begin juni '00 was immers een drukke periode voor de Koninklijke Belgische Voetbalbond (Euro 2000). De datum werd verschoven, een eerste probleem was opgelost. Een tweede probleem dook drie maanden voordien op: het Koning Boudewijnstadion was niet beschikbaar. Gelukkig was het provinciaal domein van Kessel-Lo bereid om zijn deuren open te stellen. Opvallend tijdens deze happening was dat ook nu de weergoden niet aan onze kant stonden. Na twee uur spelen, kwam de regen met liters uit de hemel gevallen. De organisatoren zagen de hele happening in het water vallen, na een uur kon er verder gespeeld worden.

3.6.3.3 TERUGSPEELBAL

Datum	Inhoud
April '99	<ul style="list-style-type: none"> - Over (voetbal)doelen en stellingen - Toekomstplannen - Evaluatie trainerstraining in Genk - Steek nog meer dynamiet in je vereniging - Prins-Filipfonds: ontmoeting tussen drie gemeenschappen - School open voor de sport - Nieuws uit het veld
Juni '99	<ul style="list-style-type: none"> - www.buurt.net .be - Evaluatie startersvergadering - Limburg: sportieve provincie - Euro 2000 - Evaluatie eindhappening 5 juni '99 - Toekomstplannen - Intercommunautaire uitwisseling - Trainerstraining in Antwerpen - Gezocht: sportieve allochtone jongeren (m/v)
November '99	<ul style="list-style-type: none"> - Veni Vidi Vica (toelichting bij de visietekst van het VICA) - Toekomstplannen eindhappening - Willebroek-Noord verrijkt met een agoraspace - Evaluatie 25 oktober trefdag op wielen - Deel 2: gezocht: sportieve allochtone jongeren (m/v)
Maart '00	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe meer jongeren, hoe meer centjes, over het jeugdsportcharter - Kliksons: Vraag het hen zelf - Trainerstraining in Gent - Euro 2000 is niet meer - Toekomst: eindhappening op 29 april in Kessel-Lo - Animatoren voor buurtpleinen - Gezocht: sportieve allochtone jongeren (m/v) - Zwaar denkwerk, eindwerk van Geert Beekmans - Wondere wereld in Wallonië - Nieuws uit het veld
Mei '00	<ul style="list-style-type: none"> - Evaluatie eindhappening 29 april - Relatie tussen BuurtBal en de Vlaamse beleidsnota's - In alle veiligheid spelen - Sport de quartier – le reseau - Buurtvoetbal in Genk, meer dan alleen wat sjotten ! - De school open voor de sport
Oktober '00	<ul style="list-style-type: none"> - 14 december vrijhouden aub, over het BuurtBalcongres - Eindrapport 1999-2000 - Onderzoek in Heusden-Zolder - Sport als instrument, over het project van de Koning Boudewijnstichting ism met Nike - Is uw gemeente kindvriendelijk - Samenleving en sport

3.7 EEN AANTAL CIJFERS OP EEN RIJ

Kwantitatieve gegevens zijn niet alles zaligmakend. Cijfers bepalen niet alleen de kwaliteit van de actie. Toch komen ze in dit eindrapport even aan bod. Met de nodige voorzichtigheid dus ...

	92-93	95-96	96-97	97-98	99-00
Aantal deelnemende gemeenten in Vlaanderen	16	44	40	49	56
prov. Antwerpen	4	11	11	12	14
prov. Limburg	7	12	8	11	15
prov. Oost-Vlaanderen	7	8	7	10	9
prov. Vlaams-Brabant	3	7	5	5	7
prov. West-Vlaanderen	-	6	9	11	11
Aantal deelnemers (6-16 jaar)	2.760	8.590	7.43	8.323	11.063
Gemiddeld aantal deelnemers per gemeente	172	195	185	166	197

Toch even de aandacht vestigen op het feit dat:

- in vergelijking met de beginjaren er duidelijk sprake is van een stijging van het aantal deelnemende gemeenten;
- in alle provincies er een stijging van het aantal deelnemende gemeenten is. De grootste stijgers zijn Antwerpen en Limburg. Vlaams-Brabant was het minst vertegenwoordigd;
- door de jaren heen ook het aantal kinderen fors steeg;
- er verhoudingsgewijs (aantal kinderen procentueel verdelen over het aantal gemeenten) er wel een duidelijke daling merkbaar was. Gelukkig werd dit het laatste seizoen omgebogen tot een stijging.

4 JE BENT BEVOORRECHT OF JE BENT HET NIET

Ter voorbereiding van dit eindrapport interviewden we ook een aantal 'bevoorrechte getuigen'. Ambtenaren van jeugd-, sport-, preventie- en integratiediensten konden hun verhaal kwijt. We luisterden zowel naar 'oude rotten' als nieuwkomers.

In dit volgende hoofdstuk kan je een selectie lezen van de meest opmerkelijke meningen en stellingen die deze mensen innamen.

We deelden dit deel in volgens een aantal thema's in. We starten met een korte situering van de gemeenten en hun plaatselijke aanpak.

GEMEENTE	DIENT	NAAM	JEUGD <25 JAAR	BUURTBAL SINDS
Borsbeek	Sport	Nicky Bulens	2.923	1994
Dilsen-Stokkem	Integratie	Tiziani Mazini	5.670	1998
Gent	Jeugd	Serge Labeeuw	62.041	1993
Heusden-Zolder	Preventie	Mark Loenders	10.371	1989
Ingelmunster	Sport	Kris Vandesompele	3.239	1998
Lier	Jeugd	Yves Van Ocken Kris Obbers	8.609	1992

4.1 CONCRETE AANPAK VAN DE ACTIE

BuurtBal: *Heusden-Zolder is sinds 1989 actief bezig met het project. Kan je je nog herinneren welke aspecten je interessant vond aan het project om ermee te starten?*

LOENDERS: Er was geen specifieke doelstelling die voor mij de doorslag gaf. Het is een prachtig initiatief omdat er zoveel inzit, je kan het vanuit heel veel invalshoeken bekijken. 'Kinderen op een zinvolle manier bezighouden en zich amuseren' is de hoofdbekommernis. Maar even belangrijk vind ik dat de jongeren 'zich leren organiseren'. Sinds een aantal jaren geef ik de oudste jongeren de opdracht om zelf een tornooi te organiseren, om dat van begin tot einde in te vullen. En dat vind ik wel belangrijk. Het leren op tijd komen, zich leren verplaatsen van de ene naar de andere wijk, op tijd opstaan in de vakantie, het hoort er allemaal bij. Ook de betrokkenheid van de ouders is noodzakelijk, dat ze weten waar hun kinderen mee bezig zijn. Maar daar kruipt tijd in.

BuurtBal: *Tiziani, in Dilsen-stokkem ben je sinds 1997 met de actie bezig. Kan je je nog herinneren waarom je in de actie stapte?*

MAZINI: We kregen toen een enquête met de vraag waarom we niet aan de actie deelnamen en dat heeft ons een beetje aan het denken gezet. Mijn voorganger had af en toe wel eens voetbalwedstrijden georganiseerd, maar niet onder de naam BuurtBal. En toen we die enquête zagen, dachten we verder na en hebben we ons aangesloten.

VAN OCKEN: Voor ons was het makkelijk om in dit project te stappen omdat het in de lijn lag van de manier van werken op een jeugddienst: op een prettige manier met kinderen en jongeren bezig zijn.

BULENS: We zijn een jaar of vijf geleden gestart met deze actie, ik was er al van het prille begin bij. De hoofdreden om aan de actie mee te werken, was toch vooral om de kinderen en jongeren een leuke sportactiviteit aan te bieden. Wat ik er ook heel tof aan vond, was de mogelijkheid om tegen andere gemeenten te spelen. De andere doelstellingen vond ik minder relevant voor mijn gemeente.

VANDESOMPELE: In het begin hadden we geen flauw idee wat het inhield, maar onze eerste ervaring was heel goed. Wij organiseerden plaatselijk een aantal tornooitjes en gingen naar de eindhappening. Dat was een groot succes, de kinderen spreken daar nu nog over. Wij zijn geen grootstad en hebben ook weinig allochtonen in onze gemeente. Toch zijn we op de kar gesprongen omdat we iets anders voor de jeugd wilden aanbieden.

BuurtBal: *Hoe ziet een BuurtBaljaar in Dilsen-Stokkem er uit?*

MAZINI: Het eerste jaar organiseerden we BuurtBal enkel in de paasvakantie. Het jaar daarop in de paas- en zomervakantie. Maar dat laatste lukte niet echt, er namen heel weinig kinderen

deel. Dit jaar hebben we het in de paasvakantie georganiseerd en toen was de opkomst wel goed. We plannen ook nog vier activiteiten tijdens de zomermaanden.

Het aantal kinderen en jongeren dat komt, hangt af van wijk tot wijk. Soms zijn het er twaalf, we hadden er zelfs eens 50. Veel hangt af van de omstandigheden.

BULENS: Gedurende vier weken organiseren we elke woensdagnamiddag activiteiten. We plannen de activiteiten in twee wijken. We bieden zowel voetbal als volleybal aan. Voetbal omdat het de meest populaire sport is, volleybal kozen we omdat we op die manier makkelijker meisjes bereiken. En dat is ook vrij goed gelukt. Basketbal hebben we één jaar geprobeerd, maar dat kende geen succes.

LABEEUW: Vanaf begin oktober tot eind mei hebben we in Gent wekelijkse activiteiten. Altijd op woensdagnamiddag en ook twee weekends per maand, een zaterdag en/of een zondag. Een tiental mensen zijn hierbij zeer nauw betrokken, vooral professionele jeugdwerkers. Een klein deel zijn vrijwilligers. We spelen voornamelijk in sporthallen, in de zomer gebeurt het wel eens dat we naar buiten trekken. We bieden ook enkel voetbal aan.

LOENDERS: Wij ook. We hebben wel getracht om ook andere sporten aan te bieden, maar dat lukte niet zo goed. Voetbal gaat veel beter, ik ben zelf een voetballer en ik denk dat dit er ook wel iets mee te maken heeft. Als je een sport beheerst, dan straal je dat ook uit.

VANDESOMPELE: Wij bieden zowel voetbal, minivoetbal als volleybal aan. We leggen altijd de link met de sportclubs. Jammer genoeg hebben we in onze gemeente geen basketclub meer. Wij organiseren onze activiteiten tijdens de verschillende wijkfeesten. We werken ook zeer nauw samen met de mensen uit die wijk. En dat lukt zeer goed.

***BuurtBal:** Welke kinderen en jongeren tracht je te bereiken?*

MARINI: We richten ons in hoofdzaak naar een aantal wijken die qua afkomst heel divers zijn. Je vindt er zowel migrantenjongeren als 'Belgische' jongeren, de verhouding is fifty-fifty. Alleen de meisjes zijn ondervertegenwoordigd.

LOENDERS: We werken voor 99% met jongens, dat speelt mee in de keuze van de sport. Hoewel de vraag er is, zijn de meisjes moeilijk te bereiken. Als je dan iets organiseert, speciaal voor hen, dan haken ze af.

OBBERS: We richten ons, heel bewust, naar alle kinderen en jongeren, los van huidskleur, religie of financiële thuissituatie. We deden dit al vanaf het begin, we vonden tien jaar geleden al niet dat je kon spreken van integratie als je je maar naar één groep richtte.

4.2 ALS HET KRIEBELT, MOET JE SPORTEN

***BuurtBal:** De eerste doelstelling, en misschien wel de belangrijkste, is jongeren aanmoedigen om meer actief te sporten. Zijn de Vlaamse jongeren, door BuurtBal, meer gaan sporten?*

LABEEUW: Ik denk het niet. Ik denk dat we met die actie vooral jongeren bereiken die sowieso al veel sporten en bewegen. De thuishangende jongere achter zijn computer kunnen we niet motiveren.

VANDESOMPELE: In grootsteden zal dit toch iets meer resultaat kennen dan in kleinere gemeenten. Bij die laatste is de drempel toch wel makkelijker te overbruggen: iedereen kent iedereen. Dat is in een grote stad niet zo.

MAZINI: Er zijn jongeren die niet echt aan sport doen en voor hen was BuurtBal een eerste aanzet, een eerste contact met sport. Maar het grootste deel van de jongeren die komt voetballen, is reeds aangesloten bij een club. BuurtBal is voor hen een extraatje om zich uit te leven. Er zijn veel migrantenjongeren aangesloten bij een club omdat die in een migrantenwijk ligt.

BULENS: In het begin waren het vooral schoolploegen die in Borsbeek aan de actie deelnamen, maar nu spelen vooral jongeren die al lid zijn van een club.

***BuurtBal:** In Lier was, in eerste instantie, de hoofdreden om deel te nemen, het feit om kinderen en jongeren tijdens hun vrije tijd op een ongedwongen manier mochten sporten. Is dat nog altijd zo?*

VAN OCKEN: Dat de jongeren zich kunnen amuseren, is ontzettend belangrijk. Het lijkt allemaal vrijblijvend, maar dat is het voor ons zeker niet. Als een actie succesvol was, dan heeft dat soms meer invloed dan uren te vergaderen. Als we aan een bepaald terrein of speelruimte iets

wilden veranderen of opknappen, dan werd er altijd verwezen naar de actie en dat had wel degelijk effect.

BuurtBal: *Begrijpen de jongeren dat BuurtBal niet echt om winnen gaat, maar om het samenspelen?*

MAZINI: Bij ons worden de ploegjes constant gemengd, waardoor dat probleem zich niet voordoet. Op de provinciale happening dit jaar was er een ploeg die zeker wist dat ze niet meer konden winnen. Tijdens de wedstrijd die ze erna speelden, amuseerden ze zich fantastisch. Ze kregen dan wel gekke reacties van de anderen, maar ze antwoordden erop: "Wij komen niet om te winnen, maar om te spelen." Zij hadden het blijkbaar wel begrepen en dat vond ik ontzettend leuk. Maar dat is natuurlijk niet overal zo. Ik vermoed dat de invloed van de begeleiders onderschat wordt: als de begeleiders weten dat dit geen activiteit is om te winnen, is de ingesteldheid van de kinderen en jongeren ook anders.

BULENS: In het begin hadden we schrik of het wel ging aanslaan, zeker bij voetbal. Maar dat viel goed mee. Veel hing ook af van de begeleiders. We werkten vooral samen met sportclubs en in het begin dachten we dat ze té streng gingen zijn. Maar gelukkig weten ze goed dat BuurtBal geen competitie is, maar al spelenderwijs sporten.

LABEEUW: Ik denk dat het goed was geweest, moesten we het opsplitsen: een project rond integratie en een project rond sport.

Ik zou liever een happening zien die heel sterk sport- en competitiegericht is. Ik weet wel dat we dan voor een stuk afstappen van de basisdoelstellingen, maar toch willen de jongeren maar één ding: winnen. Als je een happening inricht rond sport, dan hoort winnen daar zeker bij. Als je rond integratie werkt, dan mogen ze van mij gerust naar een pretpark. Daar amuseren ze zich ook en denken ze niet aan de sport. In Gent organiseer ik het wel volgens een competitiestructuur. De ploeg die met 5-0 verliest, heeft ook daadwerkelijk verloren en dat wordt ook met naam genoemd. Als zij tijdens de volgende match met 5-1 verliezen, tracht ik hen duidelijk te maken dat ze wel verbeterd zijn en voor henzelf een stap vooruit gingen en dus ook een beetje gewonnen hebben. Vanuit deze filosofie doe ik het al een aantal jaren en dat lukt.

LOENDERS: Ik kan Serge wel een beetje volgen. Jongeren die niet het talent hebben voor een club en wel willen sporten, blijven in de kou staan. In Heusden-Zolder vonden we hiervoor een andere oplossing: de oprichting van een voetbalacademie. Op een afgesproken dag en plaats staan een aantal professionele begeleiders ter beschikking die met de jongeren aan de slag gaan. We geven een beetje les, initiatie en het voetballen staat voorop. We willen geen club zijn, maar een buurtsportvereniging. Komen ze, dan is dat goed. Komen ze niet, dan is het niet erg. Maar we gaan wel uit van het principe dat ze een bijdrage (1250 BF) moeten betalen. Om de ouders duidelijk te maken dat sporten geld kost.

VAN OCKEN: Natuurlijk willen de jongeren winnen, maar we hebben geen scorebord, geen klassement, ... En het gekke is dat de gasten daar niet zwaar aan tillen. Misschien blijven er, juist daarom, wel een aantal jongeren weg, maar die passen dan ook perfect in een club, die hebben BuurtBal niet nodig.

OBBERS: Misschien is het wel goed voor de jongeren die er met kop en schouders bovenuit steken dat ze in dat soort circuit terecht kunnen. Maar wij, hier in Lier, zullen nooit zo werken. Dan is het ons ding niet meer, dan wijkt het voor ons té veel af.

MAZINI: Ik kan Serge zijn standpunt wel begrijpen, maar bij ons is het zo dat de jongeren die echt willen sporten, reeds in een club zitten. Voor hen is BuurtBal iets extra. Voor de niet-sportieve jongeren is dit meer dan voldoende. Op de eindhappening merkte ik dat er toch een aantal gemeenten waren die meer met het sporttechnische aspect bezigwaren. En als ik eerlijk ben, vind ik dat verkeerd: op die manier schrik je de kinderen immers af. Bij ons mag iedereen meespelen, hoe slecht ze ook zijn. De kinderen weten dat ook en dat stimuleert hen.

4.3 RUIMTE OM TE SPELEN, AUB

BuurtBal: *Heb je een gevoel dat er, dankzij het project BuurtBal, meer speelruimte aanglegd werd of pleintjes beter werden onderhouden?*

VANDESOMPELE: Er zijn twee kleine voetbalvelden bijgekomen in bepaalde wijken.

BuurtBal: *En was de realisatie volledig te danken aan BuurtBal?*

VANDESOMPELE: Voor één terrein zeker, voor het andere ging het om een samenloop van omstandigheden.

BuurtBal: *Hoe zat dat in Heusden-Zolder?*

LOENDERS: Er is heel veel gebeurd wat speelruimte betreft, ik kan alleen jammer genoeg niet zeggen of dit een verdienste is van het project. Ik denk dat er sowieso nieuwe infrastructuur werd opgesteld, want ik kan me niet inbeelden dat ik niet met buurtvoetbal bezig zou zijn. Ik had sowieso gezien dat jongeren behoeften hadden aan lichte sportinfrastructuur en er dan ook voor gezorgd.

MAZINI: Er zijn heel wat dingen gerealiseerd, maar om nu te zeggen dat BuurtBal daar een grote rol in heeft gespeeld, dat weet ik niet, dat is ook zo moeilijk te zeggen, hè! BuurtBal was geen doorslaggevend argument.

BULENS: Meer speelruimte creëren gebeurde hier in Borsbeek niet door de actie. M.b.t. het onderhoud heeft de campagne dan weer wel een belangrijke rol gespeeld. Doordat we jaarlijks activiteiten organiseren, werden ze ook jaarlijks onderhouden.

LABEEUW: Speelruimte heeft zeker de laatste jaren meer aandacht gekregen. De vraag is alleen of dit een verdienste van BuurtBal is. Ik denk dat andere elementen ook wel hun bijdrage leverden. Zeker nu met het nieuwe decreet rond de jeugdwerkbeleidsplannen van Anciaux evolueert het weeral een stukje in de goede richting.

VAN OCKEN: Het is duidelijk, als de beleidsmensen de actie zien, ze ook makkelijker overtuigd zijn dat bepaalde vragen gegrond zijn. Het is duidelijk dat de noodzaak er nog altijd is, om er blijvend aandacht aan te schenken.

4.4 SAMENWERKEN IS EEN SCHONE DEUGD

BuurtBal: *Je hebt sport-, jeugd-, integratie- en preventiediensten die het project onder hun vleugels nemen. Maar welke dienst is volgens jullie het meest geschikt voor deze actie?*

LABEEUW: Ach, het doet er niet zo toe wie het nu juist praktisch organiseert. Ik vind het wel belangrijk dat er een duidelijk overleg is tussen de jeugd- en sportdienst (en eventueel ook de integratiedienst), dat er vanuit de verschillende invalshoeken mee wordt nagedacht over de actie. De mens achter de actie is het belangrijkste. Er zijn twee uitersten hoe je dit project kan organiseren. Er is de stelling die zegt dat het sport is en dat het dan automatisch bij de sportdienst hoort. Een andere stelling is, en die hang ik meer aan, dat je met een heel specifieke doelgroep werkt en dan ligt de doelstelling veel breder dan enkel iets organiseren op sportief gebied. Ideaal is als het project losstaat van één bepaalde dienst, wat het project zelf is ook ruimer dan één bepaald terrein.

VAN OCKEN: Ik denk dat er niet zozeer moet geïnvesteerd worden in de dienst, maar in de juiste persoon. Het doet er niet toe welke dienst het organiseert, maar eerder de persoon die het behartigt. Er moet eerder gezocht worden naar een persoon die binnen de gemeente actief is en die een bepaalde sport graag uitoefent.

BuurtBal: *In Heusden-Zolder is het de preventiedienst die BuurtBal onder zijn vleugels heeft. Als je naar Vlaanderen kijkt, zijn er niet zoveel preventiediensten die de coördinatie op zich nemen. Vind je dat BuurtBal toch een belangrijke plaats heeft binnen de preventiedienst of denk je dat andere diensten het beter kunnen overnemen?*

LOENDERS: We hadden het geluk dat onze gemeente besliste om iemand voor de preventiedienst aan te nemen vanuit de invalshoek 'sportopbouwwerk', in de meeste andere gemeenten is dat niet het geval. Maar algemeen gezien vind ik het eerder de taak van de sportdienst, bijgestaan door andere relevante diensten.

BuurtBal: *Eén van de doelstellingen is het overleg tussen de diensten en verenigingen. Is het overleg in Heusden-Zolder goed?*

LOENDERS: Hier zijn zoveel overlegstructuren en verschillende aanverwante werkgroepen zoals kansarme jongeren, jongerenoverlast, ... Soms zie ik door het bos de bomen niet meer. En in al die overlegstructuren zitten vaak dezelfde mensen. BuurtBal wordt besproken op de werkgroep 'Sport en integratie'. Die kwam een aantal weken geleden, na lange tijd, terug samen. De sportdienst is wel geïnteresseerd en bekommerd, maar houdt er zich niet echt mee bezig. Er wordt met het integratiecentrum wel heel concreet samengewerkt. Ze ondersteunen de actie

volledig. Maar indien ik ermee stop, dan denk ik niet dat zij de fakkel overnemen. Al denk ik wel dat ze bestookt zullen worden met vragen om het toch terug te organiseren. Het is hier heel populair.

BuurtBal: *En de samenwerking met de adviesraden?*

LOENDERS: Neen, die is er niet. We kunnen het zelf aan, we hebben geen extra hulp nodig.

BuurtBal: *Hoe verloopt de samenwerking in Dilsen-stokkem?*

MAZINI: Het grote werk doe ik alleen. De jeugddienst helpt ook wel mee.

BuurtBal: *In jouw ideale gemeente, welke dienst zou BuurtBal onder zijn vleugels nemen?*

MAZINI: Ik denk dat het ideale is als alle diensten hiervoor zouden samenwerken. Het gaat om sport, dus weet de sportdienst wel het meeste over het organiseren van sportactiviteiten. Langs de andere kant draait alles om de jongeren, dus moet de jeugddienst ook nauw betrokken worden bij de organisatie. En natuurlijk ook de dienst integratie, want die hoort er automatisch bij. Dilsen-Stokkem is dus geen ideale gemeente, want de diensten werken, rond dit project, niet echt samen. In het begin heb ik wel getracht om de sportdienst te motiveren, maar dat haalde niet echt veel uit. Het tijdsgebrek en de desinteresse speelt daarin een rol. Ik kan van hen wel sportmateriaal krijgen, dus dat is geen probleem. De jeugddienst helpt me wel met het zoeken naar begeleiders.

BuurtBal: *En is het in Lier louter en alleen de jeugddienst die zich met de actie bezighoudt?*

OBBERS: Er is een nauwe samenwerking met de jongerenwerkers en met de fan-citycoaching.

BuurtBal: *En in Borsbeek?*

BULENS: Tot voor kort was ik ook nog verantwoordelijk voor de jeugddienst. Dus toen kon ik met niemand samenwerken. Maar nu verloopt dat met de jeugddienst heel vlot.

BuurtBal: *Kris, Je richt je vooral naar de wijken. Zijn er goede contacten met de wijkcomités?*

VANDESOMPELE: Ja, dat zit goed. Bij de realisatie van één bepaald terrein was er een heel goed overleg met de bewoners. Het was zelfs op vraag van de bewoners dat er een terrein kwam. Ook met de sportraad werken we vaak samen, vooral rond de praktische elementen bij de organisatie van de actie. Ze helpen mij op de dag zelf.

4.5 DE DEUR STAAT OPEN

BuurtBal: *Een andere doelstelling is dat de jongeren, dankzij BuurtBal makkelijker de weg vinden naar de sportinfrastructuur en de sportclubs. Zijn er resultaten geboekt?*

BULENS: Ik denk dat veel afhangt van de plaatselijke aanpak. In Borsbeek is het zo georganiseerd dat mensen van de club zelf de activiteiten begeleiden. Als ze de kinderen en jongeren enthousiast kunnen maken, is de drempel verlaagd om naar die sportclub toe te stappen, want ze kennen er al iemand. Ik spreek hier nu voor een kleine gemeente, in een stad zal dat wel veel moeilijker zijn.

LOENDERS: Ik denk niet dat we dat doel bereikten. De jongeren die nu reeds BuurtBallen, zijn tevreden. Zij die meer willen sporten, zitten in een club.

LABEEUW: Deze doelstelling was en is nog altijd zeer relevant. Er wordt door de club enkel geïnvesteerd in jonge, potentiële goede spelers. De ruimere maatschappelijke taak wordt verwaarloosd. Het is dan ook relevanter dan ooit om daaraan te werken.

VANDESOMPELE: In onze gemeente is er een voetbalclub die op korte tijd gestegen is naar tweede klasse. We zien dat heel veel jeugdspelers wegvallen, het niveau is te hoog. Dit willen we opvangen door volgend jaar nog meer tornooien te organiseren. We trachten de clubs ook te overtuigen van hun maatschappelijke taak. Zo organiseren we tijdens de vakantie, samen met een club, een voetbalkamp. En niet alleen clubleden schrijven zich hiervoor in, daar is iedereen méér dan welkom.

BuurtBal: *Ligt dat aan de soort sport die wordt aangeboden dat jongeren de weg niet vinden? Ligt het aan de sportclubs die een hoge drempel hebben of hebben de jongeren gewoon geen interesse?*

LOENDERS: We weten van de Belgische jongeren dat, als de ouders sportief ingesteld zijn, zij ook makkelijker aansluiting vinden bij een club. De migrantengemeenschap stimuleert de jongeren niet om naar een club te gaan. Ze denken dat sport geen geld mag kosten en dat is natuurlijk niet zo. Maar het ligt ook aan de desinteresse van de clubs.

BuurtBal: *Tracht je de clubs dan te overtuigen van hun maatschappelijke taak?*

LOENDERS: Ja, dat is zeker gebeurd naar aanleiding van de actie van de Koning Boudewijnstichting 'Sportclubs bekenen kleur'. We hebben toen alle sportverenigingen aangeschreven en hen ook uitgenodigd voor een gesprek. Bij de verenigingen, die geselecteerd werden voor de actie en subsidies kregen, ging wel een lichtje branden. Maar ik betwijfel of er sprake is van een blijvend effect. De sociale rol erkennen de clubs niet altijd. Daar moet nog harder aan gewerkt worden.

BuurtBal: *Hebben de drie sportbonden, betrokken bij de actie BuurtBal, een kans laten liggen om hun clubs op die taak attent te maken?*

LABEEUW: We hadden sowieso weinig impact op de KBVB. Ik denk zelfs dat de KBBB en de VVB in de beginfase enthousiaster waren omdat ze BuurtBal als een soort rekruteringsmogelijkheid zagen.

VAN OCKEN: Er is één aspect dat de KBVB uit het oog verliest: dat ze al die minder getalenteerden in de kou laat staan. Neem nu Jan Ceulemans, die was als kleine gast niet dé speler, hij is daarin ook gegroeid. Langs de andere kant vraag ik me ook wel af of de KBVB daar daadwerkelijk iets aan kan doen, zo goed ken ik de interne keuken van de KBVB niet om dat te doorgronden.

BuurtBal: *Wie dan wel? De minister van sport? Het stadsbestuur?*

Van Ocken: Dat weet ik niet. De clubs vragen nu zoveel: een beter stadion, politiebescherming, lening van de stad, ... Van mij mogen ze die ondersteuning van de stad krijgen, maar dan zouden ze ook de garantie moeten geven dat ze ook investeren in de jeugdopleiding. Als ze geld krijgen van de overheid, moet daar iets tegenoverstaan dat voor iedereen interessant is, en dus niet enkel voor die paar jongeren met talenten.

BuurtBal: *Hoe zit dat in Gent, zijn er jongeren die de weg gevonden hebben naar de stedelijke sportinfrastructuur?*

LABEEUW: Ik denk dat we, door BuurtBal te laten doorgaan in de stedelijke infrastructuur, de drempel zeker verlaagden. Maar hierdoor ontstond er een nieuw probleem: de infrastructuur is nog altijd niet toegankelijk voor de jongeren, want de zalen zijn overbezet en dat leidt dan weer tot frustraties en misverstanden. De drempel is overwonnen, maar er is nog geen structurele oplossing. Bij sportclubs zit het veel moeilijker, wij hebben eigenlijk zelf nooit echt toenadering gezocht naar de sportclubs. Het probleem is niet zo simpel op te lossen. Het gaat niet zozeer om de drempel, maar eerder om de continuïteit. 95% van de jongeren die aan de actie meedoen hebben ooit in één of andere club gezeten, maar haakten vrij snel af. Te moeilijke regelgeving, racisme, discipline, ...

BuurtBal: *In Gent organiseer je wekelijks activiteiten. Ben je dan geen concurrentie voor de clubs?*

LABEEUW: Ik ervaar dat de sportclubs tevreden zijn dat er een ander circuit bestaat.

VAN OCKEN: In de beginjaren zijn er in Lier wel een aantal talentenjagers komen kijken naar de activiteiten. Maar als er jongeren zich inschreven bij een club, dan was dat toch eerder op eigen initiatief.

BuurtBal: *Uit de enquêtes kan ik duidelijk opmaken dat dit een hele moeilijke doelstelling is om te realiseren en er weinig resultaten zichtbaar zijn. Blijft het dan nog wel een relevante doelstelling?*

OBBERS: Natuurlijk wel. Er zijn een aantal ploegjes die elk jaar deelnemen, die hun eigen truitjes hebben en die functioneren perfect binnen de actie. Maar om hen nu de stap te laten zetten naar een club, is toch nog iets helemaal anders. De sfeer en de aanpak is daar toch helemaal anders.

VAN OCKEN: Het is ook niet zo evident om in een club terecht te komen. Men vertrekt daar van een bepaald niveau en kan je dat niet aan, dan val je af.

OBBERS: Het probleem is dat Lierse geen gewestelijke ploegen meer heeft, enkel nog nationale. En daar waren juist heel veel jongeren bij aangesloten. Die jongeren maakten dan de overstap naar een andere club, maar die clubs moesten jongeren weigeren omdat er geen plek meer was. Dat was een beleidsbeslissing van Lierse waar niemand iets aan kon veranderen.

VAN OCKEN: Er is een misverstand in Vlaanderen over de jeugdopleiding van Lierse. Die is wel goed, daar niet van, maar enkel voor een specifieke groep. En de rest staat in de kou.

4.6 KANSEN VOOR IEDEREEN

BuurtBal: *Ben je bezig met 'integratie' door dit project?*

MAZINI: Ik denk het wel. Je hoorde vroeger wel eens opmerkingen over het gedrag van bepaalde jongeren, maar dat verdween volledig. Als we nu een uitstap maken of naar een provinciale happening gaan, dan bestaat de groep uit jongeren van diverse wijken en dat geeft nooit problemen. Wanneer ze gaan spelen, stel ik de ploegen zo samen dat de jongeren uit verschillende wijken komen. Op die manier is er geen enkele vorm van conflict. Als we andere activiteiten doen, dan is er altijd wel een jongere die niet samen wil spelen met een jongere uit een andere wijk. Hoe gek het ook mag klinken, maar bij BuurtBalactiviteiten is dat helemaal niet het geval. Ze weten al op voorhand dat ze gemengd zullen worden en vinden dat ook niet erg.

OBBERS: Er is toch nog heel wat racisme, die zelfs openlijk wordt geuit. Het gekke is dat het sportieve gedeelte geen probleem is, dan kunnen ze perfect met elkaar spelen. Maar voor en na de activiteit is het toch wel opvallend dat de sfeer kan omslaan. Maar dat is niet alleen bij BuurtBal het geval, dat zie je ook op Grabbelpasactiviteiten.

BULENS: Ik denk ook niet dat er veel veranderde.

VANDESOMPELE: Langs de andere kant kan je niet ontkennen dat je op een happening alleen maar blije gezichten ziet. De jongeren hebben zich wel met elkaar geamuseerd.

BuurtBal: *Als er niet overal sprake is van respect voor elkaar. Moet deze doelstelling dan nog wel bewaard blijven?*

VAN OCKEN: Elke stap die iets positief kan bijdragen, moet genomen worden.

BULENS: Je moet blijven proberen. Dat is ook niet iets dat van de ene op de andere dag zal veranderen.

OBBERS: Ik denk dat het ook van gemeente tot gemeente afhangt wat de positieve gevolgen zijn.

VAN OCKEN: Wij hebben heel bewust gekozen om al de jongeren in hun eigenheid te laten en hun voldoende vrijheid te geven. Als zij hun ploeg een Turkse naam willen geven, dan is dat voor ons goed. We trachten dat niet te wijzigen. We stimuleren hen wel om samen te spelen en duidelijk te maken dat er niet altijd 'een beste' hoeft te zijn.

BuurtBal: *Heb je ook autochtone kinderen kunnen motiveren?*

LABEEUW: Je stapt mee op de boot van de doelgroep migranten en na verloop van tijd kom je tot het besef dat je het daardoor eigenlijk al een stuk verknoeide. Je werkt, zonder het te willen, met een specifieke doelgroep. Een oplossing kan zijn om iets gelijkaardigs op te starten voor iedereen, maar onder een andere naam. Maar zolang BuurtBal nationaal bestaat, wil ik dat niet doen. Die kunstgreep hebben de mensen snel door.

BuurtBal: *Richten jullie je vooral naar migranten?*

VAN OCKEN: Neen, we richten ons naar alle kinderen en jongeren. Ondanks het feit dat er in de beginjaren duidelijk werd geopteerd om enkel de migrantenjeugd aan te spreken, hebben we dat bewust niet gedaan. Iedereen mag en kan meedoen: jeugdverenigingen, scholen, clubs, jeugd van de straat ... Het was wel zo dat, zeker in het begin, het vooral migrantenkinderen en -jongeren waren die aan de actie deelnamen. Nu is de verhouding evenwichtiger. BuurtBal is 'sjotten in de buurt' en niet alleen voor migranten.

BULENS: Wij richten ons ook niet naar migranten, simpelweg omdat er in Borsbeek zeer weinig allochtonen wonen. Diegenen die hier wel leven, zijn al helemaal geïntegreerd. Het heeft weinig nut om daar een integratieproject voor op te starten.

BuurtBal: *In de beginjaren had BuurtBal een maatschappelijke doelstelling: integratie en participatie van migranten, met het gevolg dat het vooral steden waren die toen op de kar sprongen. Een paar jaar geleden werd de doelgroep opengetrokken naar alle kinderen en jongeren. Was dat een goede beslissing?*

Mazini: Je kan het best integreren als je de dingen voor iedereen organiseert, niet als je ze afzonderd en er aparte projecten voor organiseert. Dan hou je ze in hun *eigen wereld*.

LABEEUW: Deze doelstelling van integratie is enkel maar van toepassing voor een paar steden en gemeenten. Dus het was goed dat er wat veranderde.

BULENS: Ik vond dat een correcte beslissing. Het is ook vanuit die ingesteldheid dat we in de actie stapten. Als één van de doelstelling 'werken rond integratie' is en er mogen alleen maar allochtonen meedoen, dan klopt er iets niet.

BuurtBal: *Uit de antwoorden van de enquêtes naar de niet-BuurtBalgemeenten kunnen we afleiden dat men denkt dat BuurtBal enkel voor migranten is. Hoe zouden jullie dat imagoprobleem helpen oplossen?*

BULENS: Ik ben een beetje verbaasd dat andere gemeenten dat nog altijd denken. Ik heb zelf de stap gezet om het in Borsbeek te organiseren ondanks het feit dat er hier weinig allochtonen wonen. Ik vraag me af waarom de andere gemeenten dat dan nog als argument aanhalen. Maar hoe we dit kunnen oplossen is niet zo gemakkelijk.

VANDESOMPELE: Ik zou gemeenten motiveren om de jeugdverenigingen bij dit initiatief te betrekken.

BuurtBal: *Staan jullie ook open voor een nieuwe doelstelling: de zelfredzaamheid en zelfstandigheid van de jongeren verhogen?*

LOENDERS: Ja, zeer zeker. Sport is een middel en geen doel. Ik vind het zo belangrijk en noodzakelijk. Voetbal is voor mij van ondergeschikt belang, voetbal is voor mij een middel om de jongeren op straat aan te spreken, om met de ouders te overleggen. En vooral om de kinderen en jongeren te motiveren en hen duidelijk te maken dat ze in iets goed zijn. Want dat horen ze niet zo vaak.

VANDESOMPELE: Wij doen dat wel, er zijn bij ons geen scheidsrechters. Wanneer het nodig is, dan komen we wel tussenbeide.

VAN OCKEN: Wij hebben dat geprobeerd. Wij zaten al eens samen met de jongeren om het reglement door te nemen, om een aantal praktische opdrachten te verdelen, ... Dat waren altijd hele korte vergaderingen en dat lukte wel. Het is wel wat verwaterd, maar er zit zeker en vast wel wat in. Misschien moeten we daar in de toekomst terug meer tijd insteken.

OBBERS: Het enige wat we nu wel zien gebeuren, is dat de oudsten vragen om eens een wedstrijdje te mogen fluiten, meer als begeleider dan.

VAN OCKEN: Ik denk dat dit voorstel de actie zeker ten goede zal komen. Maar dat is eigenlijk iets dat eigen is aan het werken op een jeugddienst: jongeren betrekken bij een beleid. Het enige probleem bij BuurtBal is dat je sneller geneigd bent om het allemaal zelf te organiseren. Je bent heel snel vertrokken.

4.7 BOVENLOKALE ONDERSTEUNING

BuurtBal: *Er zijn een aantal grote organisaties bij de actie betrokken. Waren het de juiste organisaties op de juiste plaats?*

LABEEUW: Ja, als bovenstructuur wel. Het enige waar ik een probleem mee heb, is de plaats van de stuurgroep. Ik had al een tijdje het gevoel dat er een aantal zaken boven de hoofden van de stuurgroep werden besproken. Een actievere betrokkenheid van de stuurgroep mocht wel.

LOENDERS: Ik denk zeker dat de voetbalbond een belangrijke taak had. Van hen kregen we veel steun. De andere bonden waren misschien wel zichtbaar op de nationale happening, maar verder ging dat niet. Toch zijn het belangrijke partners die we zeker in de toekomst moeten blijven betrekken bij de thematiek.

BuurtBal: *Laten we starten met de Koning Boudewijnstichting. Ze verdeelden folders, affiches en de Terugspeelbal, organiseerden trainerstrainingen, trefdagen, intercommunautaire uitwisselingen ...*

MAZINI: Ik heb veel gebruik gemaakt van de affiches, dus dat bewees zeker zijn nut. Heb ik andere dingen gemist? Misschien een aandenken voor alle kinderen. Het is voor hen altijd fijn als ze iets meekrijgen, dus eenzelfde aandenken voor alle Vlaamse kinderen zou wel leuk zijn.

LOENDERS: Die affiches hebben we nooit gebruikt, dat werkt bij ons niet. We recruteren op straat en dan is een affiche overbodig.

OBBERS: Die trainerstrainingen vond ik zeer interessant en nuttig. Misschien kan dat in de toekomst kleinschaliger worden aangepakt. De intercommunautaire uitwisseling was ook een goede stimulans en we waren het een aantal keren van plan om dit te organiseren, maar toch is het er nog nooit van gekomen. Dat ik maar drie woorden Frans spreek, heeft er misschien ook wel iets mee te maken. De studiedag met de Franstalige collega's (30 maart '99) was wel een goede poging om de eerste contacten te leggen, maar dat is bij ons toch niet echt gelukt.

BuurtBal: *Zijn de trefdagen en studiemomenten nog altijd relevant?*

LABEEUW: Ik denk, zeker in de beginperiode, dat ze uitermate relevant waren. Maar nu, doordat er meer gemeenten zijn, is er minder plaats voor uitwisseling en dat is wel jammer. Het systeem van vroeger, ervaringsuitwisseling met een praktisch sportief moment, vond ik wel goed. Op een heel informele manier werd er over de actie gepraat. Nu wordt dat veel moeilijker, er zijn meer gemeenten, maar niet iedereen is even intensief met de actie bezig. Ik denk ook, door het minder te hebben over het aspect integratie, dat het boeiendste aan het project verloren ging. Je kon wel iets zeggen over speelruimte en sportclubs, maar dat zijn toch eerder technische materies.

MAZINI: Ik mis de trefdagen waar er plaats was voor ervaringsuitwisseling. Daar had ik persoonlijk wel wat aan.

VANDESOMPELE: Het probleem is dat een kleine gemeente geen boodschap heeft hoe een grote stad het aanpakt. Dat is iets totaal anders. Misschien kan er beter in verschillende werkgroepen gewerkt worden, verdeeld volgens de grootte van de gemeente of stad.

BuurtBal: *Wat vind je van een BuurtBalsecretariaat? Is dat nog altijd zinvol voor een 'oude rot'?*

LOENDERS: Dat is een moeilijke vraag. Voor echt praktische dingen heb ik de coördinator niet nodig, dan bel ik eerder naar een buurgemeente. Maar de coördinator is belangrijk voor diegenen die wel met vragen zitten. Die kunnen uiteraard ook bij mij terecht, maar het is toch belangrijk dat er een persoon is die het geheel wat coördineert.

MAZINI: Ik heb al een paar keer contacten gehad met het secretariaat en die waren toch altijd heel positief. Maar ik begrijp wel dat niet iedereen de weg vindt naar het secretariaat. Misschien mag er wat meer aandacht zijn voor het secretariaat in de voorstellingsfolder. Je moet echt goed lezen om te weten dat er een BuurtBalcoördinator is.

BuurtBal: *Zijn er elementen die je miste aan het secretariaat?*

LOENDERS: Neen, niet echt. De noden zijn allemaal ingevuld. Misschien een tip voor de toekomst: meer persoonlijk contact met de gemeenten zodat zij ook weten dat ze steun van het secretariaat kunnen krijgen.

VANDESOMPELE: Wat kan een coördinator nu bijbrengen als het toch vooral plaatselijk wordt georganiseerd? Niets, maar dat is bij elk project zo. Maar misschien had ik toch graag wat meer feedback gekregen over dingen waar ik minder op de hoogte van ben: wijkcomités en jeugdverenigingen. Wij zijn in ons eerste jaar vergeten de wijken erbij te betrekken. Moest er toen iemand geweest zijn die dit, van buitenaf, mee opvolgde, dan hadden we die fout waarschijnlijk niet gemaakt.

BuurtBal: *Het BuurtBalsecretariaat is niet echt bekend. Zijn er elementen die dat kunnen ombuigen?*

VAN OCKEN: De vriendelijkheid van de persoon op dat secretariaat misschien (*lacht*).

VANDESOMPELE: Dat is een moeilijke vraag. Je krijgt de nieuwsbrief, je krijgt voldoende informatie als je dat wenst. Bij andere projecten van andere organisaties krijgen we nooit zoveel informatie ... en op tijd. Op het vlak van informatieverstrekking zit het voor 100% goed.

BULENS: Waarom er weinig contact is? Alles zal duidelijk zijn zeker?

BuurtBal: *Je kan ook zeggen: "Een BuurtBalsecretariaat is niet nodig."*

VAN OCKEN: Een coördinator is wel nodig, maar misschien heeft men in het verleden minder duidelijk gemaakt waarvoor je er allemaal terecht kan. Gemeentelijke diensten menen immers snel dat ze voetbal wel kunnen organiseren: inschrijvingen, ploegen samenstellen, een tornooi organiseren, ... en vertrouwen geven aan de kinderen en jongeren. Een secretariaat kan de taak hebben om samen rond de tafel te zitten met de verantwoordelijken en een aantal dingen in vraag durven te stellen. De coördinator kan van op een afstand de zaken bekijken. Soms vraag ik mij af: "Kan dat allemaal wel onder de noemer BuurtBal? Is dat waar het project naartoe wil of naartoe gaat?" Het kan nuttig zijn om organisatoren te laten nadenken over hun aanpak. Als er eens iemand van buitenaf de dingen kritisch komt bevragen, die op een gezonde manier, met respect voor de autonomie, de plaatselijke aanpak onder de loep neemt.

BuurtBal: *Een hoogtepunt was de eindhappening. Bedenkingen?*

VANDESOMPELE: Wat ik zeer goed vond, was het feit dat de reglementering niet zo streng was. Op zo'n dag zag je duidelijk dat BuurtBal iets anders was dan competitie. Wat me opviel was dat er een enorm groot verschil was in niveau van spelers. Sommige gemeenten vaardigden de besten af, anderen lieten iedereen meespelen. Natuurlijk zou het het beste zijn als je niet rekruteerde volgens de kwaliteit. Maar wie wil er zeker mee naar zo'n happening? De spelertjes die leven voor de sport. De theorie zegt dat je iedereen kan laten sporten. Dat is theorie en de praktijk wijst toch iets anders uit: jongeren die niet geïnteresseerd zijn, zal je ook niet overtuigen.

BuurtBal: *Hebben jullie bedenkingen bij de organisatie van die dagen?*

VANDESOMPELE: De jongeren waren wel enthousiast, maar langs de andere kant waren ze wel ontgoocheld dat ze zo weinig konden spelen. Ik begrijp wel dat het organisatorisch moeilijker wordt als het elk jaar in aantal deelnemers groeit.

OBBERS: De hele sportieve organisatie op de eindhappenings liep niet altijd van een leien dakje en dat was uiteraard jammer omdat dit juist hetgeen was waarom de jongeren deelnamen. De jongeren kwamen met heel veel motivatie en dachten dat ze vaak mochten spelen, maar dat was dan niet zo. Ik kon wel begrip opbrengen voor de moeilijke organisatie van zo'n groots evenement, maar toch ... het kon anders. Leg maar eens aan jongeren van 13-14 jaar uit dat ze pas om 13 uur kunnen spelen en dat het nu 9 uur is.

BuurtBal: *Zijn provinciale happenings dan een oplossing?*

OBBERS: Als de praktijk uitwijst dat dit kans van slagen heeft, waarom niet? De Vlaamse happening in Oostende vorig jaar vond ik ontzettend goed, jammer helaas van het weer. Dat zat, organisatorisch, heel goed in elkaar. Een wedstrijd bijwonen van de Rode Duivels, zoals in het verleden, was voor vele deelnemers belangrijk, naar de toekomst toe moet dat zeker herhaald worden.

BULENS: Dit jaar had ik niets te klagen over de volleybalbond. Die persoon deed heel hard zijn best om het voor de kinderen en jongeren zo leuk mogelijk te maken. Toch vond ik de desinteresse van de (voetbal)scheidsrechters zeer opvallend. Als er een ploeg niet kwam opdagen, dan werd er niet naar oplossingen gezocht.

BuurtBal: *Heb je nog bedenkingen bij de samenwerking met de bonden?*

MAZINI: Toch vind ik het belangrijk dat de bonden erbij betrokken blijven. Het heeft toch met 'hun' sport te maken. Natuurlijk zit er voor hen een stukje public relations bij, maar dat is niet erg. Ze beseffen ook wel dat hun sport een belangrijke maatschappelijke taak heeft. Bij de meeste clubs is er wel het besef dat ze diezelfde maatschappelijke taak hebben, maar om er daadwerkelijk iets aan te doen, is natuurlijk nog iets anders.

4.8 DE BALANS NA TIEN JAAR?

BuurtBal: *Heeft BuurtBal iets verwezenlijkt in jouw gemeente?*

LOENDERS: Ik voel hier dat de jongeren weten dat het gemeentebestuur iets doet voor de jongeren. Voordien wisten ze nog niet waar het gemeentehuis was. Nu weten ze dat ze bij ons terecht kunnen, de drempel verlaagde zeker en vast.

VAN OCKEN: Het is een geknipt initiatief om samenwerkingsverbanden tussen verschillende diensten op te starten. Afhankelijk van gemeente tot gemeente moet bepaald worden wie er zich meer achter zet en de actie coördineert.

OBBERS: Ik denk dat zeker de dienst integratie een belangrijke taak heeft. De migrantenkinderen zijn zo vertrouwd met voetbal, ze spelen het al zo lang, dat het voor deze dienst ook een makkelijke instap is om verder te werken.

BuurtBal: *Tien jaar geleden werden er zes doelstellingen vooropgesteld die nu nog altijd stand houden. Waren deze doelstellingen 10 jaar geleden relevant voor Vlaanderen?*

LABEEUW: De doelstellingen zijn zo algemeen dat elke stad of gemeente zich wel ergens in kon terugvinden. Voor steden is de doelstelling 'jongeren laten sporten' misschien wel het belangrijkste, voor de kleinere gemeenten was het element van de sportinfrastructuur dan weer een belangrijk punt.

MAZINI: Zeker de doelstelling rond het aspect speelruimte was heel belangrijk en is nog zeker actueel. Wat de samenwerkingsverbanden betreft, zou ik toch ook nog de samenwerking tussen gemeenten stimuleren, dat staat nu nergens expliciet te lezen. De drempel verlagen zodat jongeren makkelijker de weg vinden naar de sportinfrastructuur van de gemeente is ook belangrijk. Voor mijzelf, de dienst en de gemeente hier is de laatste doelstelling, de participatie en integratie van kinderen en jongeren, het meest relevant. Door sport heb je een makkelijk aansluiting met de leefwereld van de kinderen.

LOENDERS: Ik kan me inbeelden dat er gemeenten zijn die geen behoefte hebben aan dit project. Sommige gemeenten lenen zich er niet toe, noch qua doelgroep, noch qua wijken, ...

BuurtBal: *Het zijn algemene doelstellingen. dat kan een voordeel, maar ook een nadeel zijn. Is het wel specifiek en duidelijk genoeg om er als nieuwe gemeente in te stappen?*

LOENDERS: Die gemeenten moeten maar uit hun schulp komen. Er is het BuurtBalsecretariaat, maar er zijn ook de gemeenten die het al een tijdje organiseren, die de nieuwelingen kunnen ondersteunen.

LABEEUW: Dat zou een nadeel kunnen zijn, maar ik heb dat zelf nooit zo bekeken. Het grote nadeel van BuurtBal was dat, in de beginfase, grote steden en gemeenten op de kar sprongen. De behoefte iets te organiseren voor kansarme kinderen was toen zeer groot. Het project kreeg dan ook de naam van een migrantenproject te zijn en de gemeenten die zich niet naar die specifieke doelgroep richtten voelden zich niet aangesproken. Andere doelstellingen werden in het verleden minder benadrukt.

BuurtBal: *Uit de resultaten van de enquête van de niet-BuurtBalgemeenten zijn er een heleboel die vertellen dat ze de actie niet kennen. Kan je daar een reden voor geven?*

LOENDERS: Ik denk dat het voor die gemeenten, die zeggen dat ze het niet kennen, misschien gewoon te moeilijk is en dat ze ook geen interesse hebben. Denk je echt dat het project zo onbekend is? Dat geloof ik niet. De informatie die op papier naar de gemeenten gaat, is voldoende.

BULENS: De gemeenten krijgen voldoende informatie over de actie, maar je moet het willen zien, hè! Er moet zeker niet agressiever promotie gevoerd worden.

OBBERS: Van jeugddiensten verbaas ik me daar wel over, omdat de link met het V.V.J. er wel is en dat de communicatie via hen wel goed verloopt. Van sportdiensten weet ik dat niet zo goed.

4.9 TOEKOMSTPLANNEN, VISIOENEN EN WENSEN

BuurtBal: *Hoe zie je de toekomst van BuurtBal nu de Koning Boudewijnstichting het niet meer onder zijn vleugels heeft?*

LOENDERS: Ach, het doet er eigenlijk niet zo toe wie de actie overneemt, wel dat het overgenomen wordt, welke organisatie dan ook.

MAZINI: Zelfs als er geen overkoepeling is, blijf ik het wel organiseren. Het grote werk gebeurt toch plaatselijk, het enige wat dan wegvalt, is de nationale happening en de materiële ondersteuning. Dat is wel jammer, maar zeker geen onoverkomelijk probleem.

BuurtBal: *Wat kan je aan de nieuwe adoptie-ouder van het project vertellen om het project beter te maken?*

BULENS: Het feit dat elke gemeente op een heel vrije manier de actie plaatselijk kan invullen. Dat blijft toch een van de grootste troeven van de actie. Hoe moeilijk dat ook is voor startende gemeenten.

BULENS: Het geld dat vrijgemaakt werd voor het promotiemateriaal (folders en affiches) kan beter aan iets anders besteed worden. Misschien kan de volgende organisatie de taak van de bonden overnemen en zelf voor wat sportmateriaal zorgen, dat zou een betere besteding van het geld zijn. Mag ik nog iets opmerken? Je schrijft je als nieuwe initiatiefnemer in bij de Stichting, maar dan hoor je er niets meer van. Misschien kan de coördinator toch wel eens tot bij de nieuwe gemeente gaan.

VANDESOMPELE: Voor mij persoonlijk vind ik de nieuwsbrief Terugspeelbal zeker relevant en interessant om over te nemen.

BuurtBal: *Het is nu het ideale moment om de doelstellingen te herbekijken en misschien zelfs te herformuleren. Zijn er vandaag en morgen elementen die je minder relevant vindt?*

BULENS: Het accent van fair play mag wel wat meer benadrukt worden, want dat is juist het specifieke van de campagne. Dat mag extra aandacht krijgen.

LOENDERS: De doorstroming naar de clubs vind ik niet noodzakelijk een doelstelling. Het is goed als dat gebeurt, zeker en vast, maar het kent weinig resultaat. Laat het spontaan groeien, maar dat als doelstelling vooropstellen is hoog gegrepen. Je moet de cultuur meekrijgen waar die jongeren mee zijn opgevoed en je moet de sportclubs ook gemotiveerd krijgen.

BULENS: De doelstelling naar de sportinfrastructuur en de samenwerking vind ik eerder een gevolg dan een doelstelling. Maar voor de rest vind ik de doelstellingen goed en juist op zijn plaats.

VAN OCKEN: Het belangrijkste blijft dat kinderen en jongeren kunnen sporten. Het probleem is dat we hier in Lier alleen maar jongens bereiken. De drempel voor meisjes blijft heel groot. Misschien moeten we naar de toekomst toe toch wat meer aandacht geven aan die meisjes, het meer opentrekken naar andere sporten. Het is moeilijk te zeggen welke sporten dat juist zijn, maar ik ben ervan overtuigd dat meisjes ook wel behoefte hebben aan wat sport, los van enig clubverband.

BuurtBal: *Hoe zien jullie de toekomst in Lier wat BuurtBal betreft, tot in de eeuwigheid?*

OBBERS: Als het aan mij ligt, dan blijf ik dit nog eeuwig organiseren. Kinderen en jongeren moeten nog altijd kunnen 'sjotten' in hun eigen straat en buurt. Waar gaan we anders naartoe als ze dat niet meer kunnen?

BULENS: Ik denk dat ik toch nog lang met de actie verderga. Ik kan trouwens niet zomaar stoppen, want de kinderen en jongeren komen vragen wanneer de volgende BuurtBalactiviteit is. Het zou me door de jeugd niet in dank worden afgenomen.

BuurtBal: *Zijn er dingen die je in Ingelmunster gaat aanpassen?*

VANDESOMPELE: Ik ga trachten de jeugdverenigingen bij de activiteiten te betrekken. Ik denk dat er veel jongeren in een jeugdbeweging zitten die niet in een sportclub zitten, maar graag sporten. Dat is de doelgroep die ik zoek.

BuurtBal: *Er zijn op dit moment 56 gemeenten die aan de actie deelnemen. Is dat een getal om trots op te zijn of had er op die tien jaar tijd méér gemeenten moeten instappen?*

VANDESOMPELE: Moest je subsidies geven, zouden het er onmiddellijk vijf keer zoveel zijn.

LOENDERS: 56 gemeenten vind ik toch al een mooi getal, dat is toch al wel wat. Ik denk zelfs dat het een succes is, dat we er niet méér van moeten verwachten.

BULENS: Ik vind dat toch weinig. Ik ben zelfs verbaasd over dit lage aantal. Ik had er meer verwacht.

OBBERS: Zolang het beheersbaar blijft, zolang het overzichtelijk wordt voor het secretariaat en de andere partners, dan kan de actie zeker nog uitbreiden. Maar als je kijkt naar de nationale happening dan zie je dat er nu reeds praktische problemen zijn.

VAN OCKEN: Je moet daarmee oppassen. Ik heb veel liever dat je maar met vijftig gemeenten actief bent, maar vijftig gemeenten die allemaal werken volgens dezelfde principes, die het label 'BuurtBal' waardig zijn. Dat is ook zo met een speelpleinwerking: een slechtwerkende speelpleinwerking waar kinderen niet naartoe gaan, heeft ook een invloed op de speelpleinwerking van het dorp ernaast. Je kan pas met de actie bezig zijn als je je ook achter

de doelstellingen en methodieken van de acties schaarst, een eigen persoonlijke invulling kan natuurlijk wel. Anders moet je maar iets anders doen.

4.10 TWEE SECRETARISSEN EN ÉÉN SECRETARESSE

Meer dan zes jaar lang stonden drie mensen in voor de concrete ondersteuning naar de gemeenten toe en ook voor de communicatie tussen de verschillende partners. Het leek ons meer dan interessant om deze drie mensen, Wim Goyvaerts (coördinator tot november '95), Steven Jacobs (actief van '95 tot '98) en Hilde Heughebaert (werkzaam van '99 tot 2000), ook hun zegje te laten doen over de actie.

Het werd geen theekransje, dus geen herinneringen ophalen over windstoten op happenings, verloren ballen op trefdagen en eindrapporten die té laat klaar waren. We wilden het wel hebben over de taken van de coördinator, de moeilijkheden en frustraties en de veranderingen die er gebeurden op die tien jaar.

4.10.1 TAKENPAKKET VAN DE COÖRDINATOR

BuurtBal: *Wim, het is heel lang geleden, maar weet jij nog wat jouw takenpakket was?*

GOYVAERTS: Ik werkte één dag per week voor BuurtBal. Op piekmomenten was dat natuurlijk wat meer. Het organiseren van trefdagen, alle correspondentie, contacten met de bonden en de Stichting, het coördineren van de happenings, het schrijven van het eindrapport, ... behoorde tot mijn takenpakket.

JACOBS: Ik was drie dagen aanwezig en hield me ongeveer met hetzelfde bezig. Je zag ook aan de Terugspeelbal en het eindrapport dat ik meer tijd had, het was uitgebreider.

HEUGHEBAERT: Ik was fulltime op VVJ beschikbaar, maar werkte niet volledig voor het project BuurtBal. Ik had binnen VVJ nog andere taken.

BuurtBal: *Het schrijven van de nieuwsbrief behoorde tot jullie taak. Hij werd verspreid over alle jeugd-, sport-, preventie- en integratiediensten. Was dat een zinvolle manier om promotie te voeren? Denken jullie dat de niet-deelnemende gemeenten de Terugspeelbal lezen?*

JACOBS: Ik heb me soms de vraag gesteld over het grote budget en de impact dat dit had. Waren er geen andere mogelijkheden om de mensen te bereiken? Als je zag dat de incentives, beloofd door de bonden, ofwel té laat kwamen ofwel teleurstellend waren, dan was dat geld misschien beter daaraan besteed.

HEUGHEBAERT: Ik werkte vroeger op een jeugddienst en daar las ik de Terugspeelbal ook niet. Sorry Steven. Als je dagelijks post krijgt van projecten, is het heel gemakkelijk om iets opzij te leggen, hè! Waar ik het wel moeilijk mee had, was het feit dat ik me naar twee doelgroepen moest richten. Enerzijds de deelnemende gemeenten die heel praktische informatie wilden. En anderzijds de niet-deelnemers die je dankzij deze publicatie moest warm maken voor het project. Het evenwicht vinden tussen het geven van concrete en algemene informatie vond ik moeilijk. Als er nog een nieuwsbrief komt, moet er toch beter uitgemaakt worden naar welke doelgroep we ons in eerste instantie willen richten.

GOYVAERTS: Toen ik de nieuwsbrief schreef, werd hij enkel verspreid onder de deelnemende gemeenten en bestond hij enkel uit artikels die gericht waren op ervaringsuitwisseling.

BuurtBal: *Blijft de Terugspeelbal in de toekomst even interessant?*

GOYVAERTS: Het hangt er een beetje vanaf wat je ermee wil bereiken. Is het een vorm van promotie naar de niet-deelnemende gemeenten, of wil je enkel praktische informatie geven over de actie? Ik denk dat het heel moeilijk is om diensten te overtuigen met de Terugspeelbal, dat is onmogelijk. Ik denk dat je, als je nieuwe gemeenten wil motiveren, een persoonlijke toelichting moet geven.

BuurtBal: *Een andere taak van de coördinator was de organisatie van de eindhappening. Zijn er daar nog dingen over te vertellen, ... bedenkingen, frustraties, ...?*

JACOBS: De grote frustratie die ik had, was dat ik de eindhappening moest 'verkopen' aan de gemeenten, maar tegelijkertijd afhankelijk was van anderen. En dus ook niet zeker was of alles wel in orde kwam.

GOYVAERTS: Eindhappenings waren altijd één grote onzekerheid, het was spannend.

JACOBS: De bonden deden altijd wel hun best. Het frustrerende was dat er zeer weinig werd gevoetbald en dat was voor velen toch de hoofdreden waarom ze kwamen. Bij de twee andere sporten was dat probleem minder groot.

HEUGHEBAERT: Ik heb twee keer mee een happening in elkaar gestoken en was beide keren ontgoochelend. Ik zag natuurlijk alleen maar de dingen die verkeerd liepen. De kinderen en jongeren hadden gelijk als ze ontgoocheld waren dat ze maar twee keer een half uur konden sporten.

BuurtBal: *Doen we het dan in de toekomst beter zelf?*

GOYVAERTS: Tja, ... ik begrijp wel dat de Stichting wil samenwerken met de KBVB. Dat is ook heel belangrijk. Maar wij stonden soms voor aap, dat is wel zo.

JACOBS: We hebben af en toe wel gezegd: we zouden het in de toekomst beter zelf organiseren. Een tip voor de nieuwe verantwoordelijken: coördineer zoveel mogelijk zelf. En geef de bonden taken die ze aankunnen en waar zij de knowhow voor hebben.

BuurtBal: *Een derde belangrijke taak was het organiseren van trefdagen.*

JACOBS: Onderwerpen vinden voor trefdagen vond ik heel moeilijk. Je had enerzijds mensen van de stuurgroep die alles al vijf keer gehoord hadden, anderen die het in Keulen hoorden donderen. In het begin was het interessant om een aantal trefdagen te organiseren om de 'boodschap' over te brengen. Maar nu is dat minder relevant. Daarom zijn we ook gestart met de doertrefdagen: meer praktische sessies over het sportieve gedeelte van de actie. Dat verliep organisatorisch ook niet altijd even vlot, maar dat was een goede formule.

HEUGHEBAERT: Het probleem was dat sommige gemeenten wel behoefte hadden aan ervaringsuitwisseling terwijl anderen dat stadium al voorbij waren en meer nood hadden aan algemene thema's: toeleiden naar de sportclubs, creëren van speelruimte, ... Door het feit dat je mensen uit verschillende diensten had, was er altijd wel een groep die dit minder interessant vond. Een sportdienst weet hoe een sportclub werkt, hoe een federatie zichzelf organiseert, ... voor hen is dat niet interessant. Maar voor een jeugd- of integratiedienst kan dit wel heel boeiend zijn. Voor welke groep kies je, naar wie richt je je?

BuurtBal: *Zijn er dan dingen, moest je een 'tweede kans' krijgen, die je anders zou doen?*

JACOBS: Ik had liever meer ter plaatse willen gaan, kijken wat er plaatselijk leefde en gebeurde. Maar meestal wist ik pas achteraf dat er ergens een activiteit georganiseerd werd. Ik weet niet of dat ten koste ging van de actie, maar ik vond het wel jammer voor mezelf.

GOYVAERTS: Dat was bij mij ook wel het geval. Echt veel kon je daar dan niet doen en dan vroeg ik me af waarom ik dat juist deed. Je ging er dan naartoe om te registreren, maar je voelde je wel overbodig. De informatie die je daar kreeg, kon je dan ook wel doorgeven aan de anderen.

HEUGHEBAERT: Ik heb me ook vaak afgevraagd: moet ik nu naar Limburg rijden om daar een uurtje te kijken op een happening? Is dat niet je tijd verprutsen? En ik heb het heel weinig gedaan, maar ik heb er nu ook wel spijt van. Je zou verwachten dat er naar een coördinator getelefoneerd werd met vragen, crisismomenten in de gemeente, bedenkingen, ... En dat was helemaal niet het geval. Ik voelde me bij momenten een beetje overbodig. Het is natuurlijk wel begrijpelijk dat er weinig telefoontjes waren: het is een project dat plaatselijk vorm moet gegeven worden. Daar kan ik niet echt bij helpen. Maar voor mijn eigen job-invulling had ik graag wat meer ondersteuning gegeven.

4.10.2 HET PROJECT OP ZICH

BuurtBal: *Laten we de doelstellingen even overlopen en kijken welke resultaten de actie bereikte op Vlaams niveau. De eerste doelstelling: Dankzij BuurtBal worden kinderen en jongeren meer aangezet tot actieve sportbeoefening. Zij onze Vlaamse jongeren meer gaan sporten?*

JACOBS: De onderzoeksresultaten wijzen het tegenovergestelde uit.

BuurtBal: *Heeft deze doelstelling dan nog het recht om op de eerste plaats te staan?*

JACOBS: Ik denk dat het aanzetten tot sporten minder belangrijk was, maar wel het gegeven van terug naar de buurtpleintjes te gaan, om op andere plaatsen te sporten dan dat ze gewend zijn.

GOYVAERTS: Je hebt volkomen gelijk, maar langs de andere kant kan je niet ontkennen dat er jongeren waren die voor de eerste keer een bal raakten. Het was een doelstelling die voor de hand lag en ik vind het logisch dat ze er staat. Maar of het effect heeft gehad, dat weet ik niet.

HEUGHEBAERT: De kinderen en jongeren die niet willen sporten, zal je door dit project ook niet gemotiveerd krijgen. Die gaan naar de jeugdbeweging, de muziekschool of hangen liever wat rond.

JACOBS: Als je zou navragen welke jongeren dankzij BuurtBal de weg vonden naar de sportclubs, dan denk ik dat het cijfer bedroevend laag zou zijn. Sommigen hadden niet het talent, anderen waren niet gemotiveerd om elke week te trainen, maar wilden gewoon graag sporten.

BuurtBal: *Je hebt het dan over de doelstelling om jongeren te helpen om de weg te vinden tot de bestaande sportinfrastructuur en in tweede instantie een sportclub?*

JACOBS: Ja. Dat was zeker niet onze hoofdbekommernis, maar wel die van de bonden. Zeker de basket- en volleybalbond zagen dit als een promotiestunt.

BuurtBal: *Denken jullie dat de drempel naar de gemeentelijke diensten verlaagde?*

JACOBS: Bij de jeugd- en sportdiensten die deze doelstelling vooropstelden, denk ik wel dat dit lukte.

GOYVAERTS: Ik denk ook dat er een omgekeerd effect was: dat sport- en jeugddiensten naar de wijken kwamen, dat ze zagen wat de behoeften en noden waren in die wijk. Ze werden ook aangesproken door de ouders met vragen en bedenkingen. Je laat je als gemeentelijke overheid zien op plaatsen waar de inwoners wonen en dat is bij andere initiatieven veel minder duidelijk.

JACOBS: Moest ik in de gemeente waar ik nu werk BuurtBal organiseren, zou dit voor mij een belangrijke reden zijn: je laat je als overheid zien op plaatsen waar je anders nooit komt.

BuurtBal: *De derde doelstelling ging over het creëren van meer speel- en sportruimte in de gemeente. Sommigen vertelden dat er in hun gemeente dat en dat gerealiseerd werd dankzij BuurtBal. Maar mag het project dit als zijn verdienste beschouwen?*

GOYVAERTS: Dat is een teken van de onduidelijkheid rond het project, hè! Het is ook niet zo belangrijk om te weten welk project nieuwe speelruimte mogelijk maakte, het belangrijkste is dat de kinderen en jongeren uit die gemeente nu meer ruimte hebben. Maar ik denk wel dat BuurtBal mee die beweging inzette, en dat is misschien al voldoende.

JACOBS: Ik denk dat BuurtBal op dat vlak méér gerealiseerd heeft dan wij denken. Als je in een wijk 150 kinderen samenbrengt om te sporten en je moet een paar voetbaldoelen zoeken en uiteindelijk moet je ze maken met twee kegeltjes, De plaatselijke politici zijn er gevoelig voor om te zorgen dat dit zo snel mogelijk in orde komt.

HEUGHEBAERT: Het opwaarderen en onderhouden van speelterreintjes is zeker iets dat BuurtBal onder de aandacht bracht. Bij het realiseren van grootschalige terreinen denk ik dat er meer factoren nodig zijn om iets te realiseren: de verschillende diensten moeten het eens zijn, er moet een budget zijn, het college moet akkoord gaan. En vaak hebben al deze mensen een eigen reden om dat speelterrein al dan niet te realiseren. En voor de sport- of jeugddienst is dat BuurtBal, voor de technische dienst en de schepenen zijn er misschien andere redenen waarom ze akkoord gaan met dat voorstel. Maar is dat erg? Neen, dat is nu eenmaal de gang van zaken als je met mensen en diensten samenwerkt.

BuurtBal: *Het samenwerken tussen gemeentelijke diensten, raden en verenigingen was eveneens een specifiek accent van de campagne. Hebben jullie daar iets over te vertellen?*

JACOBS: Ik denk dat de diensten zeker en vast mekaar beter leerden kennen en dus vlotter samenwerkten.

HEUGHEBAERT: Veel hangt af van de persoonlijkheden van de mensen op de verschillende diensten. Het moet klikken, hè! En als dat niet was, dan werd er niet samengewerkt. Ik denk dat vooral de diensten die mekaar niet kenden, los van persoonlijkheden, dankzij BuurtBal wel wat dichter bij elkaar kwamen.

BuurtBal: *Hebben jullie ook een idee of deze twee diensten qua aanpak meer naar elkaar zijn gegroeid? Ik stel het nu heel clichématig voor: jeugddiensten willen enkel de jeugd een leuke*

tijd geven en doen dat op een vrij losse en geïmproviseerde manier. De sportdiensten willen in de eerste plaats dat de kinderen en jongeren goed gesport hebben en dat ze goed presteerden. Is er sprake van een kruisbestuiving tussen deze beide aanpakken?

GOYVAERTS: Ik denk het wel. Jeugdendiensten zagen ook wel in dat de sportdiensten zich niet alleen richtten naar de sportclubs, maar naar iedereen en op alle momenten.

BuurtBal: *De laatste doelstelling gaat over de participatie en integratie van kansarme kinderen en jongeren.*

JACOBS: De resultaten zijn even divers als de deelnemende gemeenten. Het is dan ook heel moeilijk om hierop te reageren.

GOYVAERTS: Natuurlijk hebben kinderen en jongeren mekaar ontmoet en is er sprake van integratie. Maar als BuurtBal er niet was, dan was er misschien een ander initiatief dat het mogelijk maakte. Het plezante van BuurtBal was dat je geen hoogdravende doelstellingen hoefde te hebben. Het was gewoon wat sporten in de wijken zelf. En dat het integratiebevorderend was, kon je wel vermoeden en denken. Maar in het begin van de actie kwam deze doelstelling meer op de voorgrond waardoor het 'imago' gecreëerd werd dat het in de eerste plaats een integratiebevorderende actie was. Als je de nadruk legt op het sporten op pleintjes, dan zullen er meer enthousiastelingen zijn, hoewel je net hetzelfde doet.

BuurtBal: *Er werd door de veldwerkers de suggestie gedaan om er ook een andere doelstelling aan toe te voegen: jongeren zelfstandigheid bijbrengen, hen zelf een stukje van het tornooi laten organiseren, de zelfredzaamheid verbeteren. Zijn jullie het daarmee eens?*

JACOBS: Ik denk dat veel gemeenten zich zullen afvragen hoe ze dat moeten aanpakken.

GOYVAERTS: Ik weet niet of je gemeenten hierdoor extra kan motiveren. Ik denk dat het niet eenvoudig is, want daar steek je heel veel tijd in als je dat goed wil doen.

HEUGHEBAERT: Tja, dat is eigenlijk een stukje jeugdwerk hè! Jongeren het zelf laten aanpakken. Ik vind dat zeker en vast een extra stimulans om duidelijk te maken dat dit geen 'normale' sportactiviteit is. Het proces is belangrijker dan het resultaat. Maar zoals Steven al zei: er zijn mensen die niet weten hoe daaraan te beginnen.

BuurtBal: *Iemand anders deed het voorstel om twee versies van BuurtBal te organiseren: een project waar het sportieve gedeelte heel belangrijk is en een tweede actie waar het sociale, het integrerende aspect de hoofddoelstelling is. Hij vindt dat de jongeren die écht willen sporten met dit project op hun honger blijven zitten. Een reactie?*

GOYVAERTS: De jongeren van het tweede project willen ook sporten en liefst nog winnen ook. Die jongeren doen niet mee omdat ze denken: "wij willen onszelf eventjes integreren". Neen, zij willen, net als alle anderen, gewoon sporten. Het verschil zit hem in de benadering van de mensen die het organiseren, niet bij de jongeren.

JACOBS: De jongere die echt bezeten is van de sport, ga je ook niet blij maken met af en toe een tornooi. Die wil meer. En ga je daar op in, dan ben je eigenlijk bezig met een aparte competitie.

BuurtBal: *De vrijheid om zelf uit te maken in welke richting je het project plaatselijk stuurt, welke accenten je legt, is positief, maar het kent toch ook heel wat nadelen. Als je het op een balans legt, neigt het dan meer naar een voordeel dan naar een nadeel?*

JACOBS: Voor de gemeenten was het een voordeel, voor ons een nadeel. Maar de doelstellingen werden niet gemaakt om het de coördinator makkelijker te maken.

GOYVAERTS: Moesten we nu opnieuw beginnen, denk ik dat we dezelfde weg zouden bewandelen. Geef ze een aantal stimulansen en laat de gemeenten zelf bepalen op welke stimulans ze verder willen ingaan. Die verscheidenheid maakte het heel boeiend, maar niet gemakkelijk.

HEUGHEBAERT: Voor een startende gemeente was die vrijheid toch ook heel beangstigend. Het was geen duidelijk afgebakend project, en de eerste jaren gaf dat wel wat kopzorgen, een doe-ik-het-goed-gevoel. Maar als ze een aantal jaren actief waren, dan beseften ze ook wel dat die vrijheid heel wat voordelen kende.

BuurtBal: *In het seizoen 1997-1998 werd er voor de eerste keer een enquête gestuurd naar de niet-deelnemende gemeenten: het project was niet ten volle gekend.*

JACOBS: Dat klopt. Ik wilde met die enquête twee dingen doen: ten eerste te weten komen waarom gemeenten niet aan de actie deelnamen, en ten tweede was het ook een vorm van promotie. Wat me het meest verbaasde was het feit dat men antwoordde dat de gemeente geen kansarmen had en dus ook niet kon deelnemen. Ten eerste: kennen ze dan wel hun gemeente? En ten tweede gaf dat antwoord duidelijk weer dat er een imagoprobleem was. Ze wisten niet dat dit project zich richtte naar alle kinderen en jongeren.

BuurtBal: *Hoe kunnen we dat imagoprobleem oplossen?*

JACOBS: Waar ik nu werk, een kleinere gemeente waar weinig kansarme mensen wonen, zou het zeker zinvol zijn om de actie te organiseren. Al was het maar uit loyaliteit naar mijn vorige werkgever. Maar er zijn zoveel initiatieven waarop je kan inspelen. Soms wordt het allemaal wat té veel.

HEUGHEBAERT: Misschien kan de nieuwe coördinerende organisatie met een propere lei starten, zodat het project een nieuwe stimulans krijgt.

4.10.3 EVOLUTIES OP TIEN JAAR TIJD

BuurtBal: *Een vijftal jaren geleden voerde men een grote verandering door. Het project richtte zich niet meer alleen naar maatschappelijk achtergestelde kinderen en jongeren, maar nam bewust de stap om in de communicatie naar de gemeenten te vermelden dat dit project bestemd was voor alle kinderen en jongeren. Vonden jullie de uitbreiding correct?*

GOYVAERTS: In de beginfase viel de beslissing om ons enkel te richten naar gemeenten die vanuit VFIK (*Vlaams Fonds voor de integratie van kansarmen*) werden ondersteund. Dat men toen voor de doelgroep allochtonen en maatschappelijk achtergestelden koos, was toen begrijpelijk.

BuurtBal: *Van waar kwam de interesse voor die doelgroep?*

GOYVAERTS: Er kwamen, door VFIK, miljoenen vrij die goed moesten besteed worden. Vooral projecten rond integratie en participatie kwamen hiervoor in aanmerking. Ik denk dat de Stichting wel naar sociale acties zocht die in VFIK-gemeenten konden plaatsvinden. Het is een misverstand dat mensen dachten dat in de beginperiode enkel die gemeenten mochten meedoen. In de brochure stond duidelijk vermeld dat, naast de VFIK-gemeenten, ook alle andere gemeenten konden deelnemen. De mogelijkheid was er wel, maar het werd misschien niet expliciet genoeg gesteld.

JACOBS: Ik begrijp wel die keuze om extra aandacht te geven aan maatschappelijk achtergestelden. Maar ik heb me toch af en toe afgevraagd waarom ze het niet van in het begin openstelden voor iedereen. Want die eerste doelgroep heeft toch wel een enorme invloed gehad: vele mensen dachten en denken nog altijd dat het een project is voor kansarme en allochtonen. Het is bij sommige gemeenten blijven hangen.

HEUGHEBAERT: Steven en ik zagen de gevolgen van die eerste beslissing zeer goed. Ik kan wel begrip opbrengen voor die toenmalige keuze, maar langs de andere kant begrijp ik niet dat je integratie als doelstelling vooropstelde en je doelgroep dan beperkt. Dan was er toen toch weinig sprake van integratie?

GOYVAERTS: Ik denk dat die keuze toch wel veel te maken had met de sociale taak die de Stichting had. En ook natuurlijk de inbreng van de VFIK-middelen maakte dat we ons meer naar die doelgroep richtten.

BuurtBal: *Een andere wijziging was de samenwerking met de KBBB en VVB. Vanaf 1995 konden de gemeenten ook bij deze twee bonden terecht en werd er op de nationale happenings ook een basket- en volleyballuik voorzien. Was dat een goede uitbreiding?*

JACOBS: Dat was een goede beslissing. Jammer genoeg kende het niet altijd evenveel succes. De samenwerking met deze twee kleinere bonden was heel beperkt. Hoewel het met de KBVB ook niet altijd over rozen liep, was het met de beide anderen nog moeilijker om samen te werken. Ik denk dat ze niet altijd even goed begrepen wat nu juist de bedoeling was van de actie, laat staan wat er van hen verwacht werd.

BuurtBal: *Waarom die keuze om die twee bonden te engageren?*

JACOBS: De bedoeling was om zo een ander publiek te bereiken. In eerste instantie meisjes.

BuurtBal: *Maakte je er dan toch niet weer hokjes van: jongens voetballen, meisjes spelen volleybal?*

JACOBS: Ik weet niet of het altijd zo expliciet werd meegedeeld. In sommige gemeenten speelden de meisjes ook voetbal, het was wisselend. Maar was het nodig? Heeft het zijn doel bereikt? We moesten in elk geval de meisjes een kans geven, want het was duidelijk dat deze groep in de actie ondervertegenwoordigd was.

BuurtBal: *Was basket er ook om de meisjes te motiveren of was daar een andere reden voor?*

GOYVAERTS: Basket was in die periode heel populair. Er waren heel veel jongeren die op pleintjes aan het spelen waren. BuurtBal kon daar dan ook makkelijk op inspelen. Basket was 'van de buurt', veel meer dan volley.

JACOBS: Dat klopt, het is een stuk eenvoudiger om te basketten op een plein.

GOYVAERTS: De meeste gemeenten hadden wel een paar pleintjes waar een baskettoeren stond, dat kan je niet zeggen van volley. Het had niet dezelfde impact.

JACOBS: Ik heb het nooit zo gehad voor die beperking om maaër drie sporten aan te bieden. De gemeenten zouden verschillende sporten kunnen aanbieden, die inspelen op de plaatselijke noden. Ik begrijp wel dat het organisatorisch moeilijker lag, naar de eindhappening bijvoorbeeld, maar toch, er is nooit echt verteld aan de mensen dat ze ook andere sporten konden aanbieden.

BuurtBal: *Op dit moment zijn er 56 actieve BuurtBalgemeenten. Is dat een goed cijfer of kon het beter?*

GOYVAERTS: Natuurlijk had dat wat meer mogen zijn. In elke gemeente had BuurtBal georganiseerd kunnen worden. Ik kan me niet voorstellen dat er gemeenten zijn die qua infrastructuur, samenwerking, integratie, ... allemaal perfect zijn. Het hangt af van de doelstelling die je vooropstelt: vind je de infrastructuur belangrijk of wil je je meer richten naar het organiseren van activiteiten in de wijken. Je kreeg geen hapklaar project voorgeschoteld. Er moest initiatief komen van de gemeenten zelf. En ik denk dat dit voor velen een drempel was.

HEUGHEBAERT: Toen ik hier net werkte, vond ik dat een mager cijfer. Maar het is een project met heel specifieke accenten waardoor het niet voor alle gemeenten interessant is. Maar langs de andere kant, denk ik, dat het een project is om kinderen en jongeren op een plezierige manier te laten sporten en dat is iets dat voor elke gemeente interessant kan zijn. Dus ja, het mogen er gerust wat meer zijn, maar langs de andere kant zeg ik ook neen omdat de eigenheid van de actie toch bewaard moet blijven.

GOYVAERTS: Je moet weten wat je met dit project wil: kwantiteit of kwaliteit?

JACOBS: Misschien kan je wel een gulden middenweg vinden tussen die vrijheid en iets hapklaar aanbieden. Maar stel, dat je dan een voorstel doet, bijvoorbeeld in de krokus- en paasvakantie, dan zullen er altijd wel gemeenten zijn die dat geen goede periode vinden omdat ze dan juist andere activiteiten willen programmeren? Voor anderen is het dan weer té weinig en voor sommigen té veel. Vanaf het moment dat je nadenkt om het verder uit te werken, kom je al onmiddellijk tot de gedachte dat je nooit voor iedereen goed kan doen. BuurtBal is nu eenmaal iets dat pas kan slagen als je rekening houdt met de plaatselijke factoren.

BuurtBal: *Dus jij hebt begrip voor de gemeenten die toegeven dat ze angst hebben om erin te vliegen ...*

GOYVAERTS: Tja, ... Maar van wat hebben ze schrik? Ze moeten het zelf invullen, dus kan er nooit veel verkeerd gaan. Als je de ambities juist inschat en kan realiseren, hoef je toch nergens angst van te hebben.

BuurtBal: *Had de coördinator dan meer een missionarisfunctie moeten vervullen? Moest er meer promotie gevoerd worden, moest men op een meer agressieve manier te werk gaan?*

GOYVAERTS: Neen, ik denk dat het zeker goed is zoals het gebeurde: op vraag van gemeenten het project komen toelichten en ondersteunen. Maar dat maakt dat het toch nog voor velen heel onduidelijk bleef.

JACOBS: Ik vond zelf dat we al genoeg promotie voerden, dat we al genoeg moeite deden om het project bekendheid te geven. Ik had soms het gevoel dat mensen dachten "Daar heb je hem weer, hij gaat weer vragen of we meedoen!" Ik denk dat we de grens van promotie voeren wel bereikten.

BuurtBal: *Er zijn gemeenten die beweren de actie niet te kennen. Kan dat kloppen?*

JACOBS: Ik denk dat er wel een aantal mensen zijn die de actie niet kennen. Maar ik denk dat dit niet zozeer ligt aan het slecht uitvoeren van onze taak, maar eerder aan het feit dat er zoveel personeelsverschuivingen zijn. En het is natuurlijk ook heel makkelijk om een folder opzij te schuiven.

GOYVAERTS: Ik denk dat het toch ook wel iets te maken heeft met de onduidelijkheid van het aanbod. Als je de vergelijking maakt met Roefel: dat was netjes afgewerkt, dat was een duidelijk pakket. Het was ook een fotogeniek project. Dat was BuurtBal niet: er was geen mooi afgewerkt product waar je mee naar buiten kwam, iets dat herkenbaar is voor heel Vlaanderen. Er was bijvoorbeeld ook geen logo. Anderzijds realiseerden de gemeenten wel veel zelf, de dingen waarvan zij dachten dat het nodig was.

5 CONCLUSIES BIJ HET EINDE VAN DE CAMPAGNE

5.1 CONCLUSIES ... WAARVAN

De conclusies van de campagne BuurtBal moeten vanzelfsprekend afgewogen worden tegenover de gestelde doelen. De campagne beschikt sinds heel wat jaren over een duidelijke hoofddoelstelling, te beschrijven als:

**het stimuleren van sportieve recreatie
van jonge mensen (6 tot 16 jaar)
in hun eigen woon- en leefomgeving.**

Deze hoofddoelstelling kon gemakkelijk in talrijke subdoelen vertaald worden:

- meer en betere speel- en recreatieruimte in de woon- en leefbuurten;
- het bereiken van kinderen en jongeren die niet vanzelfsprekend aan sport doen;
- een oriëntatie van de jonge mensen naar het (sport)verenigingsleven;
- meer samenwerking tussen gemeentediensten;
- meer samenwerking tussen verenigingen en het gemeentebestuur;
- integratie van achtergestelde groepen door allerlei vormen van ontmoeting;
- het stimuleren van een plezierig buurtleven;
- ...

In de volgende punten worden deze subdoelstellingen systematisch bekeken, om met een algemene *moraal van het verhaal* te besluiten.

5.2 EEN ALGEMENE VOORAF: KAN (KON) BUURTBAL DE WERELD REDDEN?

Neen. De campagne BuurtBal was een bescheiden campagne en moet dus ook met dezelfde relativiteit beschouwd worden. Deze bescheidenheid zit niet in de doelstellingen, want deze zijn en blijven erg belangrijk, maar wel in de methode en de campagnebenadering. Tegelijkertijd kan BuurtBal niet losgekoppeld worden van heel wat maatschappelijke deiningen. Het decennium waarin BuurtBal zich ontplooiëde kenmerkte zich door een aantal belangrijke en voor de campagne relevante tendensen. Zeker de omvangrijke stroom maatregelen te vatten onder de noemer *kansarmoedebestrijding* zijn in deze context significant. Op tal van maatschappelijke terreinen zochten diverse Vlaamse actoren naar nieuwe methodes, programma's en projecten om uitsluiting, discriminatie, armoede enz. te counteren. Zeker bij aanvang werd deze benadering sterk geïnspireerd door een *defensieve* aanpak. Naarmate de jaren vorderden groeide het besef dat een te eenzijdig op remediëring en bestrijding gerichte strategie gedoemd was te mislukken. Meer en meer kregen ook offensieve, op ontplooiing gerichte boodschappen een kans. De evolutie van de campagne BuurtBal kan zeker ook in deze termen beschreven worden, misschien zelfs als een voorloper. Want reeds zeer vroeg werd de beperkte en toen nog sterk door *integratie van migranten* ingekleurde actie hertaald naar *plezierig en sportief recreëren* en ontstond de nog steeds geldende basisdoelstelling. Het is eigenlijk onmogelijk om de effecten van tien jaar campagne sec te meten en te duiden. Ze moeten in een ruime context geïnterpreteerd worden en hangen sterk vast aan processen van sociale, politieke, bestuurlijke, maatschappelijke vernieuwing. Toch mag gesteld worden dat ook BuurtBal een duidelijke bijdrage in deze zoektocht geleverd heeft. In de volgende punten kan dit bescheiden maar toch duidelijk gesteld worden.

5.3 MEER EN BETERE RECREATIERUIMTE IN DE WOON- EN LEEFBUURTEN

De aandacht voor speelruimte is zeker niet nieuw, ook in Vlaanderen niet. Sinds de jaren zeventig wordt er in een toenemend aantal gemeenten geijverd voor meer ruimte. Deze ijver leverde echter niet altijd de verhoopte resultaten, want de tegenstroom was sterk: meer woningen, meer auto's en zeker minder verdraagzaamheid voor spelen, kinderen en actief buurtleven. In deze context speelde de campagne BuurtBal een belangrijke rol, want door de organisatie van allerlei activiteiten in de buurt werd het maar eerst duidelijk hoe weinig geschikte ruimte er overbleef. Deze verdrukking bleek nog schrijnender voor het zgn. *expansieve* spel: balspellen, fietsen ... Deze noden stellen zich zeker niet alleen in de traditioneel als *verstedelijkt* beschreven gebieden.

In gemeenten waar met een redelijke continuïteit de campagne werd georganiseerd kon er zeker een toegenomen *harde* belangstelling waargenomen worden: meer middelen voor investeringen in buurtspeel- en sportterreinen, meer aandacht voor een systematisch onderhoud. In sommige gemeenten groeide er een echt *speelbeleid*, waarbij de sportieve recreatie zeker een aparte plaats kreeg. Met de komst van het *jeugdruimteplan* als onderdeel van de nieuwe jeugdwerkbeleidsplannen¹⁰ vanaf 2002 krijgen deze aspecten een structurele beleidsaandacht.

Toch valt voor deze subdoelstelling nog heel wat weg af te leggen en zullen er nog heel wat gemeentebesturen moeten bekeerd worden tot meer prioriteit voor een buurtspeel- en recreatiebeleid.

5.4 HET BEREIKEN VAN KINDEREN EN JONGEREN DIE NIET VANZELFSPREKEND AAN SPORT DOEN

Deze doelstelling munt niet uit in bescheidenheid en kan zeker niet sluitend getoetst worden. Toch kunnen hieromtrent een aantal duidelijke vaststellingen gemaakt worden. BuurtBal werd plaatselijk op zeer verschillende manieren georganiseerd, maar het was toch algemeen een zeer *informele* actie, waarbij er heel bewust gestreefd werd naar toevallige en buurtgebonden ploegjes. Bestaande en gestructureerde ploegen stonden zeker niet centraal in de BuurtBalaanpak. De gewenste mix van spelertjes werd zeker bereikt. Dit werd overduidelijk op de jaarlijkse nationale happenings, waarbij de heterogeniteit van de ploegen erg in het oog sprong. Deze mengmoes was duidelijk naar niveau in spelbeheersing, naar leeftijd ... maar niet zo naar geslacht. De campagne BuurtBal bereikte overwegend jongens en in maar een kleine mate meisjes.

Toch mag besloten worden dat BuurtBal een van de vele maar toch efficiënt hanteer- en werkbare methodes is om op projectmatige wijze kinderen en jongeren actief te betrekken en als individu te benaderen.

5.5 DE ORIËNTATIE VAN KINDEREN EN JONGEREN NAAR HET (SPORT)VERENIGINGSLEVEN

Het belang van het sportclubleven is moeilijk te overschatten. Voor tal van doelstellingen bieden sportverenigingen een ultieme methode. Zowel in een sociaal-culturele context als op sporttechnisch vlak zijn ze een onvervangbare voorziening. De wellicht honderden duizenden kinderen en jongeren die er frequent gebruik van maken vormen hiervan het bewijs.

Het is dan ook logisch dat BuurtBal de verbinding tussen de campagne en sportclubs sterk centraal stelde. Theoretisch gesteld kan deze relatie niet mislukken, want het wordt immers een win - win situatie. Voor de clubs kan BuurtBal een prima scoutingplaats worden; onvermoede en onbekende talenten kunnen zich manifesteren en mits een goede aanpak naar de club worden georiënteerd. Op BuurtBalacties kunnen sportverenigingen zichzelf naar hartelust presenteren. Voor de jonge sporters kan een vraag om bij een club aan te sluiten op

¹⁰ Vlaams minister van jeugd, dhr. B. Anciaux, plant een herziening van het decreet op het gemeentelijk jeugdwerkbeleid. Vanaf 2002 zullen de gemeenten die een *jeugdruimteplan* (fysieke ruimte voor kinderen en jongeren) maken en uitvoeren een extra subsidie ontvangen.

het juiste moment komen; ze kan juist die extra stimulans betekenen om dan toch maar de stap te zetten.

De realiteit bleek echter anders. In sommige (maar een minderheid) BuurtBal-gemeenten draaiden enkele sportclubs actief mee. Ze leverden scheidsrechters en materiaal, hielpen bij de praktische organisatie en waren een onderdeel van het lokale BuurtBal - systeem. Maar in de meerderheid van de gemeenten en acties schitterden de clubs door afwezigheid. De redenen hiervoor zijn niet zo moeilijk te beschrijven: tijdsgebrek. Blijkbaar hebben sportverenigingen, toch overvloedig een zaak van vrijwilligers, nu reeds alle reserves nodig om hun eigen club aan gang te houden. Tijd voor extra's, hoe uitdagend en lucratief ook, lijkt bijna niet meer beschikbaar. Dit bijna *organisatorisch onvermogen* lijkt veruit de belangrijkste reden die de afwezigheid van sportclubs bij BuurtBal verklaart. Zeer af en toe sluimerde bij enkele clubs ook een gevoel van concurrentie, meestal op basis van onvoldoende of onjuiste informatie. Maar de praktijk van BuurtBal, met zijn tijdelijke en projectmatige acties, maakte iedereen duidelijk dat deze campagne echt als een objectieve bondgenoot diende beschouwd te worden.

Toch mogen we hier (een beetje) gewagen van een gemiste kans en in weinig plaatselijke projecten werd de hoge potentie van de relatie BuurtBal versus sportverenigingen voldoende onderkend en uitgebuit.

5.6 INTEGRATIE VAN ACHTERGESTELDE GROEPEN

De campagne BuurtBal is historisch sterk verbonden met het probleem van achtergestelde en maatschappelijk kwetsbare groepen en geworteld in de beginnende en soms nog aarzelende aandacht voor de sociale vernieuwing. Binnen deze achtergestelde groepen mogen de *allochtone* kinderen en jongeren zeker speciaal vernoemd en beoogd worden. Hiervoor zijn verschillende redenen:

- zij vinden minder gemakkelijk de weg naar de georganiseerde sport. De redenen hiervoor zijn divers en complex, o.a. sociaal-cultureel en financieel. Dikwijls is er een wederzijdse onbekendheid, gebaseerd op wederzijdse vooroordelen en soms ook wederzijdse onverdraagzaamheid;
- heel wat van deze kinderen en jongeren zijn werkelijk gefascineerd door de sport en de straat, de buurt is voor hen een quasi natuurlijke omgeving. BuurtBal sluit naadloos aan bij hun informeel vrijetijdsbestedingspatroon.

Via campagnes zoals BuurtBal kunnen deze kinderen en jongeren letterlijk hun buurthorizon verbreden en vinden zij vanzelfsprekend de weg naar andere buurten en andere gemeenten. BuurtBal brengt hen ook positief in de belangstelling, want *sportende* jeugd wekt altijd lovende en stimulerende kritiek.

Uiteraard kan deze benadering ook in een *preventieve* context geplaatst worden, want door kinderen en jongeren in contact te brengen met diverse mogelijkheden voor de vrijetijdsbesteding, opent men deuren voor positieve en constructieve ontplooiing.

Doorheen de campagne BuurtBal werden heel wat allochtone kinderen en jongeren bereikt, in verhouding veel meer dan deze categorieën in de samenleving aanwezig zijn. Dit viel sterk op bij de nationale happeningen waar alles zich in een overduidelijk multiculturele sfeer afspeelde. Buurtbal kan onomwonden beschreven worden als een goede methode om deze kinderen en jongeren te bereiken. Ze moet echter verder gaan en van deze informele invalshoek tot sport gebruik maken om de bereikte groep te laten 'uitbreken', met hen naar andere buurten te trekken, hen te oriënteren naar meer gestructureerde vormen van vrijetijdsbesteding (sportclub, jeugdwerk ...).

5.7 MEER SAMENWERKING TUSSEN GEMEENTEDIENSTEN

In de doelstellingen van BuurtBal ontmoeten heel wat gemeentediensten elkaar, niet in het minst de sport- en jeugddiensten en ook de preventie- en integratiediensten. Voor een buitenstaander is het niet altijd zo duidelijk, maar ook gemeentediensten hebben een eigen identiteit en het daarbij horend territorium. Buurtbal ontwikkelt zich vanzelfsprekend op de overlapping van deze territoria en samenwerking tussen gemeentediensten werd een wezenlijk onderdeel van de campagne. De Koning Boudewijnstichting gaf aan ISB en VVJ samen de opdracht om de campagne voor de Vlaamse Gemeenschap te coördineren. Deze joint-venture van de twee koepelorganisaties was meer dan een mooi symbool, want in de Vlaamse

stuurgroep kwamen beide sectoren elkaar in praktische en operationele bezigheden tegen. De ontmoeting lukte meer dan behoorlijk. Uiteraard groeiden er wederzijdse plagende en zelfs daadwerkelijk sportieve spelletjes. Bij aanloop van de campagne werden studiedagen vaak besloten met een partijtje voetbal ... tussen de sport- en de jeugdsector. De eerlijkheid gebiedt om te stellen dat de jeugdsector meestal de overwinnaar werd ... maar de schrijver van dit tekstblok loopt nu het gevaar zwaar beschuldigd te worden van subjectiviteit en zal wellicht bedreigingen met fysiek geweld ontvangen.

Ongeacht de humor in deze ontmoetingen bleek samenwerken en samen denken een boeiende en vlotlopende zaak. Althans in deze actie bleken sport, jeugd en ook integratie en preventie elkaar probleemloos te vinden.

BuurtBal geeft echter ook aanzetten tot samenwerking met andere, op het eerste gezicht verder afgelegen diensten. Voor BuurtBal komen die echter heel nabij: de groen- of plantsoendienst, de dienst ruimtelijke ordening en natuurlijk de belangrijke collega's van openbare werken. Werken rond buurtrecreatieruimten is eigenlijk een perfecte proeftuin om ambtelijke samenwerking gestalte te geven en te toetsen op efficiëntie en dynamiek.

5.8 SAMENWERKING TUSSEN VERENIGINGEN EN GEMEENTEBESTUUR

Vlaanderen telt ontelbare verenigingen. Het lijkt daarom vanzelfsprekend om deze *immateriële* schat te koesteren en zeker in een campagne zoals BuurtBal centraal te stellen. De initiatiefnemers van BuurtBal waren meestal gemeentelijke diensten. Maar in de concrete uitwerking werden verenigingen en vrijwilligers vaak ingeschakeld. Heel wat plaatselijke acties draaiden vooral dankzij hun medewerking. Toch is het belangrijk om verschil te maken naar het soort vereniging. Zoals reeds in een eerder punt gesteld is de relatie tussen BuurtBal en de sportclubs over 't algemeen niet succesvol gebleken. Zeker in kleinere gemeenten lukte dit soms behoorlijk, maar in sterker verstedelijkte gebieden kwamen de sportverenigingen er eigenlijk niet aan te pas.

Helemaal anders lag het met de gespecialiseerde jeugdverenigingen (*jeugdwerk met kansarme jeugd*). Voor deze initiatieven kwam BuurtBal dikwijls als een prima kans om met hun jongeren allerlei interessante en plezierige dingen te beleven. Zo kon er binnen de wijk tussen verschillende teams gesport worden, maar ook tussen wijken en buurten die elkaar zelden of nooit ontmoeten. In sommige provincies groeiden ook intergemeentelijke competities en uiteraard betekende de landelijke "nationale" happening een ultieme uitstap. Voor deze jeugdwerkingen is elke extra kans tot ontmoeting, tot het figuurlijk *uit de eigen buurt breken* een welgekomen gelegenheid. De samenwerking met BuurtBal lag dus voor de hand en werd uitvoerig benut. Uit deze samenwerking groeide nog een extra initiatief, namelijk de vorming van begeleiders. Het viel immers op dat jeugdwerkers weliswaar een goede relatie hebben met "hun" jongeren maar zeker niet automatisch de noodzakelijke sporttechnische bagage meedragen. Eerst in Limburg en later in Antwerpen en Gent werd een korte maar intensieve cursus georganiseerd (*met veel medewerking van de KBVB*) die de jonge begeleiders een eerste reeks vaardigheden bijbracht.

5.9 HET STIMULEREN VAN HET PLEZIERIGE BUURTLEVEN

Buurtbal brengt leven in de buurten, en dat betekent meer dan enkel de sportende jongeren maar zeker ook een aangename entourage van supporters, commentatoren en begeleiders. Niet zelden maakt BuurtBal deel uit van een ruimer buurtproject, waarbij feesten, ontmoeten en plezier maken centraal staan. Met dit aspect speelt BuurtBal sterk in op het herwaarderen van het buurtleven, door o.a. meer sfeer en verbondenheid te creëren bij de eigen woonomgeving. BuurtBal kan ook heel specifiek inspelen op de relatie tussen 'oude' en 'jonge' mensen. Niet zelden is deze relatie vertroebeld, want door het tekort aan ruimte kan het spel en de eigenheid van jeugdig gedrag andere bewonersgroepen hinderen. Kinderen en jongeren krijgen dan snel een slechte naam die door hun directe stijl van communiceren, eventueel aangevuld door pest- en uitdagend gedrag naar stevige en weinig constructieve conflicten kan leiden. Het is niet nodig om hierbij een 'schuldvraag' te stellen, want ook de jonge mensen hebben dikwijls gelijk in hun perceptie van onverdraagzaamheid. Maar door plezierige acties kan zulke impasse misschien doorbroken worden. Voetballende jonge mensen in een gestructureerde en begeleide context wekken eerder sympathie en kunnen een positieve dialoog aanzwengelen.

TENSLOTTE ...

De actie BuurtBal steunt op een combinatie van drie thema's: jeugd, eigen woonomgeving en sportieve recreatie. De relevantie van deze themadriehoek groeide tijdens de jaren negentig. Na ruim tien jaar BuurtBal durven we besluiten dat het inhoudelijke belang van deze aanpak nog niets verminderd is ... wel integendeel.

In het actuele discours over de *actieve welvaartsstaat* en *actief burgerschap* speelt ook de aandacht voor de directe leef- en woonomgeving een hoofdrol. Indien men burgers (*jonge, oude, dikke, dunne ...*) wil betrekken bij de beleidsvorming en -uitvoering, dan doet men dat uiteraard met onderwerpen die hen sterk interesseren. De eigen buurt is bijna altijd, bewust of onbewust, een prioriteit die ook emotioneel zeer nabij staat. Buurtbeleid en het actief betrekken van bewoners is reeds lang, maar zeker ook vandaag een ultieme oefenruimte voor directe democratie, sociale leerprocessen en permanente communicatie.

Deze stijgende en nog steeds duidelijke relevantie uit zich in verschillende programma's, projecten en ook in nieuwe beleidsmaatregelen. Illustratief zijn hier het SIF, de Veiligheids- en Samenlevingscontracten enz. In het najaar van 2000 publiceerde de Vlaamse Kinderrechtencommissaris, mev. A. Vandekerkhove, de resultaten van een onderzoek naar behoeften en noden bij kinderen. Onmiskenbaar op de eerste plaats prijkte de *nood aan speelruimte*, meteen een bewijs van de levendigheid van de themadriehoek van BuurtBal.

Ook in de documenten (1999) van de VIKA-themagroep sport (*gestructureerd overleg rond de bestrijding van kansarmoede*) wordt duidelijk naar BuurtBal verwezen. Het bleek dat BuurtBal het enige voorbeeld was van een meer dan toevallige aandacht voor de relatie van sportieve recreatie tot de maatschappelijke uitsluiting. In de aanbevelingen van deze themagroep werd dan ook heel duidelijk gepleit voor een continuering en zelfs versterking van deze campagne en de onderliggende thema's.

De meest duidelijke en gestructureerde aandacht voor de themadriehoek van BuurtBal vinden wij ongetwijfeld in zowel de beleidsnota's als het Vlaams jeugdwerkbeleidsplan van Vlaamse minister belast met het jeugdbeleid (2000). Hierin wordt expliciet aandacht gevraagd en sterk gepleit voor meer 'ruimte' voor de jeugd, geconcretiseerd als fysieke, mentale en beleidsruimte. In de voorstellen voor het nieuwe decreet *gemeentelijk jeugdwerkbeleid* krijgt dit pleidooi een wettelijke vertaling, want vanaf 2001 worden alle gemeentebesturen uitgenodigd en via extra middelen gestimuleerd om een meerjarenplan rond *jeugdruimte* te maken. Dit specifieke beleidsplan wordt uiteraard een onderdeel van het reeds bestaande jeugdwerkbeleidsplan, maar zal heel systematisch ijveren voor meer fysieke ruimte voor kinderen en jongeren.

Ook ter plaatse, in vele gemeenten en voorafgaand aan de specifieke wetgeving op jeugdruimte is de aandacht voor o.a. speelruimte sterk toegenomen. BuurtBal heeft hiertoe zeker bijgedragen en in een groeiend aantal speelruimteplannen krijgt de sportieve recreatie, het zgn. expansieve spel heel uitdrukkelijk aandacht.

Toch durven we hier, op het einde van zowel het eindrapport als de campagne BuurtBal een eigenaardige tegenstrijdigheid vaststellen. Enerzijds wordt de themadriehoek van de campagne BuurtBal door quasi iedereen geprezen en als uiterst relevant bekrachtigd. Anderzijds blijkt het bijzonder moeilijk om de campagne structureel te continueren zonder de extra ondersteuning van de Koning Boudewijnstichting.

Bij het ter perse gaan van dit eindrapport reageerden de Vlaamse beleidspartners terzake (vb. Bloso, afdeling Jeugd en Sport, het kabinet van de Vlaamse minister belast met het sportbeleid) positief maar afwachtend. Inhoudelijk bleek er nooit een probleem, maar er ontbreken tot op dit moment de beslissingen om dit project op een Vlaams niveau levensvatbaar te houden (jaarlijks amper 2 mio).

Toch vroegen alle betrokkenen (toch meer dan 50 gemeentebesturen) om op Vlaams niveau een bindmiddel, een communicatie- en sensibiliseringsstructuur te behouden ... in alle bescheidenheid. Hopelijk komt er in extremis toch nog een positief bericht. Gelukkig hebben de provinciale overheden zich daadwerkelijk geëngageerd om, elk op een eigen manier en uiteraard beperkt tot hun eigen provincie, de campagne levendig te houden.

Meer dan tien jaar campagne BuurtBal heeft bewezen dat een eenvoudige maar continue aanpak, met voldoende dynamiek om op de wijzigende maatschappelijke veranderingen in te spelen, erg doeltreffend kan werken. Zelfs indien de campagne als bindmiddel voor de aanpak in verschillende Vlaamse provincies en gemeenten verdwijnt, durven we een uiterst positieve balans voorleggen ... of met enkele voor de handliggende boutades: een schot in de roos en uiterst *doeltreffend*.

December 2000